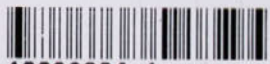

=št. 1-2; kpl.

OGLAR

GORISKA KNJARNICA

Per 1366/2007

10038964,1

COBISS •

glasilo Kulturnega društva Zavratac

Zavratec

3 UVODNIK

AKTUALNO

- 4 KS ZAVRATEC
- 4 ŠPORTNO DRUŠTVO ZAVRATEC
- 5 MLADI GASILCI
- 6 SREČANJE GASILSKE MLADINE
- 7 SREČANJE MLADIH GASILCEV
- 7 GASILSKO SREČANJE MLADIH V IDRIJSKIH KRNICAH
- 8 ORATORJSKI DAN - DAN SMEHA IN VESELJA

PROMETNA VARNOST

- 10 KROŽNA KRIŽIŠČA

EKOLOGIJA IN OKOLJE

- 12 EKOLOŠKI ZAVRATEC

KULTURA

- 13 KULTURNI PRAZNIK Z IVANOM SIVCEM
- 14 GLEDALIŠKA PREDSTAVA KADU?
- 14 MATERINSKI DAN
- 15 TRIJE POMEMBNI NASTOPI MePZ ZAVRATEC
- 16 MARIJ PREGELJ

NAŠA DEDIŠČINA

- 17 ZAVRAŠKA FARA VČERAJ IN DANES - ALI VEŠ?
- 17 ŽEGNANJE
- 17 KMEČKA OPRAVILA
- 18 POST NEKOČ IN DANES
- 18 GOZDARJENJE PRED POL STOLETJA
- 19 GRIŽARJEV MLIN

POEZIJA

- 20 IZ VRČA KAPLJE
- 22 LAHKO NOČ
- 22 GORA

ŠOLSKE STRANI

- 23 ČLOVEK SI UNIČUJE SVET
- 23 TRAVNIK
- 23 GOZD
- 26 OGLED DVEH BISEROV NARAVE - CERKNIŠKEGA JEZERA IN RAKOVEGA ŠKOCJANA
- 27 ZANIMIV IZLET NA MOST NA SOČI

ŠPORT IN RAZVEDRILO

- 28 POHOD OB LUNI
- 28 ORIENTACIJSKI TEK SEVERNO PRIMORSKE REGIJE
- 28 ORIENTACIJSKI TEK
- 29 GASILSKI RALLY

RAZVEDRILO IN EPP

- 30 ŠALE

UVODNIK

Krajevna skupnost Zavratac je zagotovo ena izmed tistih v idrijski občini, pri katerih narava s svojimi lepotami ni skoparila. Da pa so ti kraji še vabljivejši, poskrbite tisti, ki tu živite, tako s svojo prijaznostjo do vseh, ki sem prihajamo, pa tudi s številnimi aktivnostmi, za katere vam energije ne zmanjka.

V občini in izven njenih meja poznajo vaše slikarske kolonije in razne druge kulturne prireditve, za katere lahko rečemo, da jih glede na število krajanov uspevate organizirati res lepo število. S temi svojimi prizadevanji in ustvarjalnostjo poskrbite za razgibano življenje krajanov, privabiti pa znate tudi druge obiskovalce. Vsak, ki pa enkrat v Zavratac pride, se rad vrača vedno znova.

Vse to v veliki meri prispeva tako k prepoznavnosti vaše krajevne skupnosti, razvoju podeželja, prav gotovo pa tudi k odločitvi ljudi, da tu ostanejo in s svojimi močmi in idejami k temu razvoju tudi sami prispevajo.

Vesel sem, da je vaša krajevna skupnost del naše občine in cenim vaša prizadevanja in razvojne vizije, pri katerih pa vedno ostajate na realnih tleh in pogosto celo malce preskromni. Tudi zaradi tega vas bom pri realizaciji vaših idej še toliko bolj z veseljem podprl in skušal zanje zagotoviti potrebna sredstva v občinskem proračunu. Kot prioriteto ste si zastavili ureditev vaškega jedra, ki bo Zavratacu dala še lepšo podobo, s športnim igriščem, ki naj bi bilo naslednje na vrsti, pa bo dana možnost aktivnega preživljanja zlasti otrok in mladine, ki pa se jim boste verjetno z veseljem pridružili tudi odrasli. K boljši urejenosti kraja bo prispevala tudi načrtovana ureditev prometne signalizacije.

Aktualne informacije, utrinke iz zgodovine kraja, prispevke domačih ustvarjalcev in še marsikaj vam že nekaj let prinaša glasilo Oglar, eno redkih tovrstnih glasil v občini. Kulturno društvo Zavratac zasluži za vestno skrb za pripravo in izdajo glasila ter tudi za številne druge aktivnosti in iniciative vso pohvalo.

Oglar redno, čeprav le nekajkrat na leto, prihaja na vaše domove, pa tudi na Občino Idrija. Preko glasila lahko sproti spremljamo utrip vaših krajev, s katerim pa sem se odločil kot župan seznanjati tudi sproti na vsaj štirih sestankih sveta krajevne skupnosti. Na podlagi že realiziranih sem prepričan, da je tak način sodelovanja pravilen in obojestransko koristen. Čisto drugačno je namreč zaznavanje problemov na eni strani ter razumevanje možnosti za njihovo odpravo na drugi v neposrednem razgovoru kot če o tem beremo zgolj na papirju.

Tako bom v Zavratac še prihajal, pa ne le zaradi sestankov svetov krajevne skupnosti in tudi ne samo dokler bom idrijski župan. Prišel bom preprosto zato, ker je tu lepo in ker tu živite prijetni ljudje.

g. Bojan Sever, župan občine Idrija

OGLAR, letnik 8, št. 1, julij 2007

Glasilo izdaja Kulturno društvo Zavratac dvakrat letno

Uredniški odbor: Tomaž Mivšek (*odgovorni urednik*), Nataša Pintar (*jezikovna obdelava*), Polona Gantar, Jožef Lazar, Andrej Mivšek, Robert Rijavec, Darko Bogataj, Mojca Mivšek, Kristina Bogataj, Darja Kogovšek, Jasmina Kogovšek, Barbara Leskovec, Sašo Pintar

Naslovna in zadnja stran: Andrej Mivšek

Fotografija: Robert Rijavec

Tisk in oblikovanje: ABC Merkur d.o.o. Idrija

Naklada: 200 izvodov

OBVESTILO UREDNIŠTVA

Zavraški ljubitelji hodništva in dobrega pretoka informacij opozarjajo na pojav nove štampiljke na priljubljeni izletniški točki Kovku. Vse, ki kaj vejo o tem, naprošajo, naj se z informacijami zglasijo na uredništvu glasila kulturnega društva Oglar.

Hvala!

KS ZAVRATEC

Mirjam Rejc

Po izvolitvi novega sveta KS Zavratac so pred nas nastopile nove naloge in izzivi, da uresničimo načrte, ki so bili zastavljeni že pred leti ter obstoječe cilje dopolnimo s svežimi idejami in s tem pripomoremo k lepšemu jutri za prebivalce KS Zavratac.

V prejšnji sestavi sveta KS Zavratac je bilo opravljenega veliko dela: od odstranitve radioaktivnih odpadkov, ureditve asfaltacije javnih poti, do ureditve vodovoda; kar za vasi Zavratac in Potok pomeni bistveno boljše kvaliteto življenja, kakršnega smo imeli pred tem. Samo pomislimo, po kakšnih luknjah smo se pred tem vozili, kolikokrat smo v poletnem času ostali brez pitne vode, posledic radioaktivnega sevanja hvalo Bogu še ne čutimo. Ampak se človeku zdi, da kar lažje zaduha s polnimi pljuči. Realizacijo projektov gre pripisati svetu KS Zavratac, pri čemer menim, gre pripisati največ zaslug bivšemu predsedniku KS Zavratac Darku Bogataj.

Z novimi volitvami imamo v Zavratacu tudi novo sestavo sveta KS Zavratac ter novega predsednika KS Zavratac Marka Veharja. Pred nami so nove naloge, ki bodo mogoče za nekatere manj pomembne od že izvedenih nalog v prejšnjih letih. Dejstvo pa je, da vsaka naloga ali projekt zahteva določeno delo in predvsem dobro voljo in nekaj prostega časa, ki ga namenimo za skupno dobro.

Načrti KS Zavratac so, da se v letošnjem letu dokonča projekt za ureditev vaškega trga pred cerkvijo. V naslednjih letih se tako predvideva dokončanje ureditve vaškega trga ter izdelava projektne dokumentacije za ureditev športnega igrišča in ureditev rezervoarja pod cerkvijo. Dolgoročno bi v Zavratacu lahko predvideli tudi ureditev mrliške vežice ter po potrebi tudi javno razsvetljavo. Za predvidene investicije v naslednjih letih mora KS Zavratac pristopiti k izdelavi projektne dokumentacije, saj se finančna sredstva iz občinskega proračuna namenjuje za namensko izdelane projekte. V okviru občinskega proračuna nam Občina Idrija v letošnjem letu ni namenila finančnih sredstev, saj KS Zavratac nima izdelanih projektov.

Z namenom, da nas seznanijo o načinu koriščenja občinskega proračuna, so nam v letošnjem letu v mesecu januarju in mesecu maju obiskali predstavniki Občine Idrija z županom Bojanom

Severjem. Na sestankih in terenskem ogledu smo se pogovarjali o predvidenih načrtih KS Zavratac. Župan Bojan Sever je naše predloge podprl ter nas ponovno pozval k izdelavi projektne dokumentacije. Določeni projekti bi se lahko financirali tudi s pomočjo Evropskih skladov, kjer se pripravlja investicijski program za razvoj podeželja.

Občini Idrija ter Občini Logatec smo v reševanje podali tudi številne predloge za ureditev prometne signalizacije ter prometne varnosti skozi naselje ter predloga za rekonstrukcijo dveh mostov na lokalni cesti v smeri proti Logu in Rovtam. Zaradi tranzitnega tovornega prometa so na teh dveh mostovih nastale poškodbe, ki se bodo v prihodnje še povečevale. Da o samih obstoječih tehničnih elementih sploh ne govorimo. Z namenom, da se podaljša življenjska doba mostov, smo občinama predlagali postavitev prometne signalizacije, ki bo prepovedovala tovorni promet, pri katerih največja dovoljena masa presega 7,5 ton, razen za lokalni promet in sicer od križišča na Mravljiašah do križišča na Logu. Poleg tega smo predlagali dopolnitev prometne signalizacije za določanje režima prednosti vozil na območju javnih poti, ureditev prometne signalizacije za označevanje naselja Zavratac ter ureditev prometne signalizacije za opozarjanje na bližino šole ter otroke na cesti. Po predlogu g. Mirka Kavčiča smo Občini Idrija posredovali tudi predlog za postavitev prometne signalizacije za opozarjanje na nevarnost domačih živali na cesti. Občino Idrija smo tudi opozorili na nevarnost dveh odprtih jaškov za odvodnavanje lokalne ceste skozi Zavratac.

Torej je pred nami kar nekaj načrtov. Njihovo uresničevanje pa bo tako kot vedno odvisno od naših štirinajstih pridnih rok. Menim namreč, da je za uspešno realizacijo zastavljenih ciljev potrebno aktivno sodelovanje vseh članov sveta KS.

ŠPORTNO DRUŠTVO ZAVRATEC

Iztok Zebec

Na začetku leta smo se mladi, ki imamo radi šport in družabno življenje, združili in zopet oživeli že pred leti ustanovljeno ŠD Zavratac.

Sestajamo se v kavarnah, kjer je ŠD že pred leti delovalo. Močno upamo, da se bomo z uspešnimi dogovori z lastnikom lahko sestajali tudi še naprej in tako imeli primeren prostor za dejavnosti kot so namizni tenis, streljanje z zračno puško, šahovski krožek

V tem kratkem času smo s pomočjo DGLG Idrija organizirali predizbor za Rock Otočec, kjer so nastopile naslednje skupine: BANDITI, TIMUS, ČIK«N«ŠIT, JUST SWALLOW, KYRU, VINU FUR OLGA in THE HILLY BILLYS. Da je vse potekalo brez zapletov, je bila potrebna dobra organizacija in veliko

Kyru. Foto: Jasmina Kogovšek

prostovoljnih ur, vendar je bilo zadovoljstvo ob koncu uspešnega večera toliko večje, ker je vse glede na veliko število obiskovalcev (gasilski dom je bil poln) potekalo brez zapletov.

Tudi kresovanje za prvi maj smo skupaj s pridnimi vaščani, ki so nam pripeljali les za kres, uspešno izpeljali. Zadnji dan pa so na Rupnikovem griču nastopili tudi HILLY BILLY«S. Pod milim nebom so nastopili v živo, kar je povzročilo veliko navdušenje med žura željnimi obiskovalci.

Na športnem področju pa smo trenutno najbolj predani nogometu. Vsak petek igramo v Rovtarski ligi, ob sobotah in nedeljah pa na ostalih turnirjih, ki jih organizirajo ŠD v okolici.

Letos pa bi radi organizirali turnir v nogometu skupaj z gasilskim društvom Medvedje Brdo, za kar močno upamo, da nam bo uspelo.

Najbolj si želimo, da bi v Zavratacu dobili športno igrišče, kjer bi lahko igrali nogomet in seveda razvijali še druge športe.

The Hill Bilies. Foto: Jasmina Kogovšek

MLADI GASILCI

Mateja Lazar

Kot že vsi najbrž veste, se je letošnjo pomlad zamenjalo vodstvo PGD Zavratac. Kot predsednik ga vodi Marjan Tavčar, pomaga pa mu podpredsednik Primož Leskovec. In ker so bile izrečene nekatere želje otrok, da bi tudi oni radi postali gasilci, ki bi pomagali pri požarih, smo jim skupaj z novim vodstvom to željo začeli uresničevati. Ker se otroci lažje učijo in hitreje dojemajo nekatere stvari, je dobro, da se s stvarmi srečujejo od rosnih let naprej. Ker sami nimamo prav veliko izkušenj z učenjem otrok, smo za pomoč prosili tiste, ki te izkušnje imajo. Takoj so nam bili pripravljene pomagati.

Za začetek smo vse podatke otrok vnesli v računalniški program »vulkan«, kjer se potem vodi evidenca o opravljenih tečajih, ki jih mora opraviti vsak, da lahko postane pravi gasilec.

Prvo majsko nedeljo smo organizirali predstavitev gasilske opreme, ki jo je pripravil Jaka. Otroci so ga z velikim zanimanjem poslušali in že postavljali vprašanja. Jaka jim je vse razložil in pokazal, kako se uporablja dihalni aparat. Luka jim je pokazal, kako izgleda obleka gasilca in jo tudi oblekel. Tako so otroci videli, kaj vse mora imeti oblečeno gasilec, ko gre na požarišče. Imeli pa smo tudi srečo, ker je bil en gasilski aparat na prah neporabljen do konca, zato so otroci lahko poizkusili gasiti s pravim gasilskim aparatom. V travo, seveda. Za konec pa sta Luka in Andrej prikazala spuščanje po vrvi z vrha gasilskega doma.

Nad vse povedanim in pokazanim so bili otroci zelo navdušeni.

Mladi gasilci. Foto: Jože, Z. 25

SREČANJE GASILSKE MLADINE

Mateja Lazar

V soboto 12. maja smo se s pionirji iz PGD Zavratac odpeljali v Idrijske Krnice na srečanje gasilske mladine iz gasilske zveze Idrija. Tako smo se srečali z mladimi iz PGD Dole, PGD Ledine, PGD Godovič, PGD Črni vrh in organizatorjem PGD Spodnja Idrija. Mladi iz PGD Idrija in PGD Vrsnik se zaradi drugih obveznosti niso mogli udeležiti tega srečanja.

Na začetku nam je prisrčno dobrodoščilo zaželel predsednik Mladinske komisije Idrija Klemen Svetlik, nato pa smo odšli na kratek pohod na Jelenk. Na vrhu smo imeli krajši postanek in čas za spominsko sliko.

Potem smo odšli do bunkerja, kjer smo po skupinah odšli v notranjost. V tem bunkerju imajo gasilci PGD Spodnja Idrija vaje z dihalnimi aparati. Kako ta vaja poteka, jim je povedal Klemen. Po ogledu smo se vrnili nazaj na prireditveni prostor, kjer smo se odžejali in pričeli z različnimi igrami.

Da ne bi bilo med otroci razlik in prevelike tekmovalnosti med društvi, je organizator sestavil mešane ekipe. Tako so bili v eni

skupini otroci iz vsakega društva. Vsaka skupina je imela sedem ali osem tekmovalcev. Najprej so se pomerili v zvižanju gasilske cevi. Sledila je vaja z vedrovko, kjer so s curkom vode morali po žlebu potiskati teniške žogice. Ker se pri tej vaji uporablja voda, je bil marsikdo moker. Pa nič zato. Tako je pač delo gasilca.

Sledila je igra prepoznavanje gasilskega orodja. Kar najhitreje je bilo treba pobrati orodje in ga odnesti na pravo mesto, mesto pred pravim napisom na tablici.

Ker pa morajo biti gasilci tudi močni in vzdržljivi, so se pomerili še v vlečenju vrvi.

Kot zadnja igra pa je bila igra slepe miši. Tekmovalec je moral z zavezanimi očmi in s pomočjo svojih sotekmovalcev (ki so mu pomagali z besedami levo, desno, naprej ...) s palico podreti pločevinko. Pri tej igri se je prav dobro pokazala sposobnost gasilca za delo v pogojih, ki jih ima v zadimljenih prostorih, ko pred sabo dejansko ne vidi ničesar.

»No, končno.« Prišel je čas za malico. Vsi že zelo lačni in utrujeni smo dočakali pizzo. A po tako napornem dnevu jo je hitro zmanjkalo. Želodčki so ostali napol prazni, zato se je pa potem toliko bolj prilegel dober sladolead. Za nagrado našim mladim gasilcem, seveda.

Se na mnoga taka srečanja.

Gasilski pozdrav NA POMOČ!

Skupinska fotografija Gasilske mladine v Idrijskih krnicah, 12. maja letos. Foto: Jože, Z. 25

SREČANJE MLADIH GASILCEV

Miha Lazar

V soboto 12. 5. 2007 smo šli v Idrijske Krnice.

Ko smo prišli, je že bilo polno mladih GASILCEV. Čez 15 minut se je začelo srečanje.

Na začetku smo odšli na Jelenk, kjer je bunker in tam imajo gasilci vaje z dihalnimi aparati. Odšli smo nazaj. Sledilo je tekmovanje v zadevanju tarče, zatem še nošenje opreme do tablice, kjer je pisalo orodje. Potem smo se šli igrice slepe miši. Nekdo je mižal in je mogel podreti pločevinko, ki jo je nastavil voditelj. Za temi GASILSKIMI igrami je sledila malica.

Po malici smo odšli domov vsi srečni in veseli.

Gasilska mladina. Foto: Jože, Z. 25

GASILSKO SREČANJE MLADIH V IDRIJSKIH KRNICAH

Metka Lazar

V soboto, 12. 5. 2007, smo z gasilci odšli v Idrijske Krnice na gasilsko srečanje mladih. Pričeli smo s pohodom na Jelenk, ogledali pa smo si tudi bunker, kjer imajo spodnjeidrijski gasilci gasilske vaje. Ko smo se vrnili na prireditveno mesto, smo imeli igre. Pri prvi igri smo morali zvijati gasilske cevi. Pri drugi igri smo z vedrovko (brentačo) po žlebu navzgor potiskali žogice za namizni tenis. Pri naslednji igri smo morali gasilsko orodje odnesti k pravim imenom, potem smo morali z zavezanimi očmi in palico v rokah v zagrajenem prostoru podreti pločevinko. Zadnja igra je bila vlečenje vrvi.

Za malico smo imeli PIZZE. Bilo jih je premalo, ker smo bili lačni. Kljub temu, da nismo bili vsi Zavrtačani v isti skupini, smo se imeli OK!!!

Gasilska mladina v Idrijskih Krnicah. Foto: Jože, Z. 25

ORATORIJSKI DAN - DAN SMEHA IN VESELJA

Darja Kogovšek

Prva sobota v Marijinem mesecu maju (5.5.2007) ni bila čisto navadna sobota. Zavratac je bolj kot kdaj koli prej preplaval smeh in vrišč kakih 60 otrok iz Zavrataca, Potoka, Dolov, Medvedjega Brda in Godoviča, ki so se zbrali na oratorijskem dnevu.

Za glavno prizorišče smo si izbrali kar prostor pred cerkvijo. Animatorji smo se zbrali že ob osmi uri, da smo postorili še kar je bilo potrebno in se ob molitvi priporočili Bogu. Ob deveti uri pa se je začelo zares. Zbrali smo se ob različnih bansih in igrakah. Nato smo se razdelili po skupinah. Otroci so nam zagotovili, da znajo skrivnosti zadržati zase, zato smo vsakemu zaupali mošnjiček, v katerem je bila skrivnost. Kako težko je bilo cel dan čuvati ta mošnjiček, ne da bi pogledali, kaj je notri!

Imeli smo tudi čisto svoj Marijin oltar, ki smo ga naredili tako, da je vsaka skupina nekaj prispevala: eni so iz papirja mojstrsko izoblikovali rože, drugi čudovit prt, tretji svečke...

Glavna oseba, ki nas je vodila preko celega dneva, je bila Marija. Njeno življenje je nam preko igrice predstavilo nekaj animatorjev in birmanci. Potem nas je vse skupaj pozdravil gospod župnik in nam z zgodbo iz svojega življenja naredil prelep uvod v dan pred nami, marsikdo pa si jo bo zapomnil za celo življenje.

Pri katehezi smo spoznali, da je bila Marija preprosto dekle, ki je moralo paziti na kože in krmiti kokoši. Bila pa je tudi dekle, ki je znalo Bogu reči: ZGODI SE! V trenutkih, ko porabimo vse druge možnosti, ko smo dali res vse iz sebe, takrat moramo tudi mi znati Bogo reči Marijin stavek: Zgodi se!

Po vsem tem smo postali že pošteno lačni in zelo prav so nam prišli sendviči, ki so nam jih že jutraj pripravile naše mame. Potem so sledile zanimive delavnice. Nekateri otroci so lahko postali pravi skavti, drugi so si šli ogledat čebelnjak, poskusili so celo, kakšnega okusa je satje. Na voljo je bila likovna delavnica, kjer so izdelovali iz das mase, pa delavnica origami. Nekateri pa so šli po Jožefovih stopinjah in so za nekaj časa postali tesarji in mizarji, ki so iz lesa naredili čudovite stvaritve.

Po vsem tem pa so sledile še popoldanske igre, v katerih smo vsi zelo uživali, saj so nekateri za nekaj časa postali celo nadangeli. Zgradili smo kar nekaj lepih, predvsem pa zanimivih templjev. Pri zadnji igri smo, ne boste verjeli, vodo spremenili v vino!

Preklopi sanje
na dejanje!

Oratorij 2007

Kot bi mignil je sledil šmarnični zaključek oratorijskega dneva. Vsi skupaj smo se zbrali v cerkvi, kjer smo zapeli oratorijsko himno Marija, prelepo bitje in še nekaj drugih pesmic. Končno so otroci lahko pogledali svoje skrivnosti. In kaj je bilo v njih? Vsaka skupina je imela v njem drugačen simbol, ki je prikazoval delček Marijinega življenja, in čokoladico, ki se je ni nihče branil. Bogoslovec Niko nam je vsem razložil pomen teh simbolov. Poslušali smo še šmarnice in že smo se odpravili iz cerkve. Zunaj pa smo dobili še blagoslov od zgoraj v obliki deževnih kapelj.

Ob pogledu na iskrive otroške oči, v katerih se je zrcalila sreča, sem se zavedla, kako malo je pravzaprav potrebno, da osrečiš kup drugih in s tem tudi sebe.

Nekje sem prebrala:

Tisti, ki se smehlja, je močnejši kot tisti, ki besni. Koliko smeha je bilo tega dne in kako močni smo postali! Prav zaradi tega so tako nujno potrebni taki dogodki.

KRESOVANJE

Tomaž Mivšek

Kot je že v navadi se je tudi letos kurilo ob prvem maju. Lokacija nikjer drugje kot na Rupnikovem griču, v neposredni bližini vsem dobro znane češnje, ki vrh svoj vzdiguje v oblake. Zaradi toplega vremena se je na griču zbralo kar precej obiskovalcev in si tešilo tako žejo kot tudi piromansko strast. Za žejo je poskrbela mladež iz kavern, za mesnine Dejan. Skratka manjkalo ni ničesar, razen kot se za prvi maj proti jutru spodobi, treznih glav.

Že kmalu pod večer so se od blizu in daleč videli večji in manjši kresovi. Najbližji na Vrhu, pa v Opalah, Vrsniku in malo dalj na Mrzlem vrhu, Žirovskem vrhu, Blegošu... Praznik dela se je svetil na marsikaterem slovenskem vrhu. Na Rožniku v Ljubljani je letos zbrane nagovoril ne kak zagret sindikalist temveč uspešen kapitalist in ljubljanski župan Zoran Jankovič. Sprašujem se, kje so delavski duh in sindikalisti, da ne zmorejo na govorni oder postaviti nekoga, ki ima kaj skupnega s prvim majem.

Na drugi strani Slovenije, v Boštanju, so se bolj kot z delavskim praznikom ukvarjali z mislijo na Guinnessovo knjigo rekordov. In so zmogli. 43,44 metrov visok kres so postavili in ga zakurili. Višino so izmerili delavci iz geodetske uprave, rekord najvišjega kresa je priznan. Osnova kresa je pravilni šestkotnik, iz njegovih oglišč pa v nebo segajo smreke v višini posameznega dela strukture. Osnova je zapolnjena z lesom, stranice pa obite z drevesnimi obžaganci, ki bodo kresu dajejo končno obliko. Kar mesec dni so na šestkotno osnovo gradili ogromen kres ter v 3000 delovnih urah vanj vgradili 50 ton lesa in lesnih odpadkov. Zagnani, ni kaj!

Zavračani se resda ne moremo pohvaliti s prek 44 metrsko leseno konstrukcijo, zato pa ni bilo vzdušje ob iskrah nič manjše. Poskrbljeno je bilo za vse. Najmlajši obiskovalci so lahko prespali v »hišci« na griču, odrasli pa so modrovali tja do jutra. In to še ni vse, naslednji večer so se najbolj zagreti piromani ponovno zbrali in dobesedno ob živi spremljavi benda prepevali drugemu maju naproti. Torej za v Guinnessa: V Zavrattcu se prvi maj praznuje najmanj dva dni!

Vir: Internet

KROŽNA KRIŽIŠČA

Mirjam Rejc

Krožna križišča so si pozno utrla pot tudi na naše ceste, saj so se v vrsti držav dokazala kot učinkovit ukrep za zmanjšanje najtežjih posledic trkov, večjo propustnost križišč in zmanjševanje emisij škodljivih plinov.

Ker so bila krožna križišča v našem prostoru nedolgo tega še novost, je bilo na začetku njihovega uvajanja kar nekaj zadržkov in pomislekov. Po njihovi začetni navdušenosti pa so se začela postavljati prva vprašanja o upravičenosti krožnih križišč in dejanski prometni varnosti, ki jo nudijo.

Prve ideje o krožnem križišču je podal francoski arhitekt Eugene Henard v letu 1903. Prvo krožno križišče pa je bilo izdelano leta 1905 v New Yorku, v Evropi leta 1909 v Veliki Britaniji, ki pa so se od današnjih kar precej razlikovala. Današnji režim prednosti v krožnih križiščih *prednost vozila v krožnem toku pred vozilom na uvozu* je bil uveden v letu 1966. Sprememba je bistveno pripomogla k izboljšanju propustnosti prometa, zmanjšali so se zastoji, zmanjšalo se je število prometnih nesreč. V Sloveniji je »val« ureditev krožnih križišč nastal pred nekaj več kot 15 leti. Izkušnje so pokazale, da se je pri rekonstrukciji klasičnih križišč v krožna križišča število prometnih nesreč v povprečju zmanjšalo za 50%, število poškodovanih se je zmanjšalo za 75%, občutne pa so zmanjšale tudi posledice prometnih nesreč.

Leta 1997 je bila narejena prva analiza prometne varnosti krožnih križišč v Sloveniji. Pri vzrokih prometnih nesreč v slovenskih krožnih križiščih je močno izstopala hitrost (69,3 % vseh prometnih nesreč). Na drugem mestu so sledili nepravilni premiki z vozili, pri katerih se vozniki ob spremembi prometnega pasu niso dovolj prepričali o varnosti svojega početja (10,1 %). Tretje mesto je pripadalo varnostni razdalji (7,9 %). Na četrtem mestu je izsiljevanje prednosti (6,1%).

Prednosti krožnih križišč:

- visoka raven prometne varnosti (manjše število konfliktnih točk kot pri ostalih nivojskih križiščih, nemogoče »lovljenje zelene« na semaforju),
- možnost prepuščanja prometnih tokov velikih jakosti,
- manjši čakalni časi,
- manjši hrup in emisija izpušnih plinov,
- manjša poraba prostora (kot pri nivojskih križiščih s pasovi za leve zavijalce, pri enaki propustnosti),

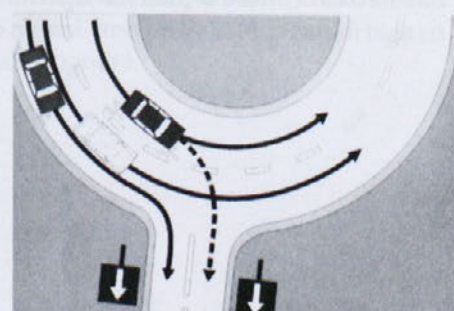
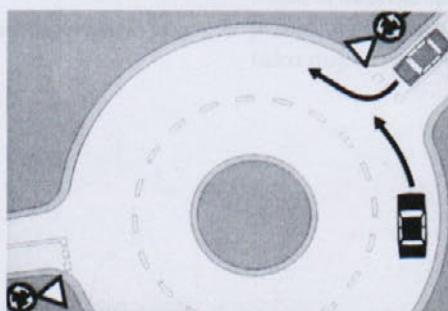
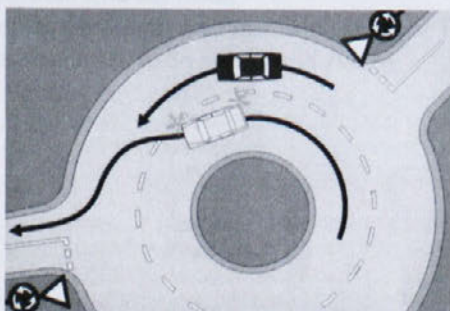
- dobra rešitev pri križanjih s približno enako jakostjo prometnih tokov na glavni in stranski prometni smeri,
- dobra rešitev pri večkrakih križiščih,
- manjše posledice prometnih nesreč (ni čelnih trkov in trkov pod pravim kotom),
- manjši stroški vzdrževanja (ni semaforizacije),
- ukrep za umirjanje prometa,
- estetski videz.

Pomanjkljivosti krožnih križišč:

- zmanjšanje visoke ravni prometne varnosti z uvedbo dodatnih pasov v krožnem toku (za razliko od ostalih tipov nivojskih križišč), večpasovna krožna križišča so manj varna od enopasovnih,
- Krožna križišča ne omogočajo »zelenega vala«, zaradi česar je vprašljiva uvedba večjega števila zaporednih krožnih križišč na glavnih prometnih smereh (npr. na mestnih vpadnicah),
- problemi s pomanjkanjem prostora,
- težje urejanje prometa na krožnih križiščih s prometno policijo,
- velika krožna križišča niso priporočljiva rešitev pred ustanovami za slepe in slabovidne, za slušno motene, domovi za ostarele, bolnišnicami, zdravstvenimi domovi, pred otroškimi vrtci in osnovnimi šolami; v takih primerih je za nemotorizirane udeležence v prometu prometno varnejše semaforizirano križišče),
- slaba rešitev pri močnem toku levih zavijalcev,
- naknadna semaforizacija bistveno ne vpliva na kapaciteto, temveč le na porazdelitev.

Pri prometni varnosti se krožno križišče bistveno razlikuje od klasičnega križišča. Tako ima klasično štirikrako križišče teoretično 32 konfliktnih točk, enopasovno krožno križišče pa le 8 konfliktnih točk. Tudi z uvedbo dodatnih pasov v krožnem križišču je število konfliktnih točk še vedno manjše od 32. Praktično gledano pa pri krožnih križiščih z dvema ali več prometnimi pasovi v krožnem toku ne govorimo le o konfliktnih točkah, temveč o konfliktnih odsekih, saj vozniku ni določeno mesto, na katerem naj bi zamenjal prometni pas. Ker so večpasovna krožna križišča tudi večjega premera, je tudi hitrost vožnje znotraj njih večja, več je prepletanj med vozili, zaradi česar so tudi večpasovna krožna križišča manj varna od enopasovnih.

Posledice prometnih nesreč so pri krožnih križiščih bistveno drugačne kot pri ostalih nivojskih križiščih. Predvsem so blage, načeloma brez smrtnih žrtev in težkih telesnih poškodb. Vzrok je v tem, da na krožnih križiščih ni čelnih trkov, kjer so posledice prometnih nesreč najhujše. Pri krožnih križiščih so trki med vozili

večinoma stranski, pod ostrim kotom ali zaradi naletov od zadaj.

Prometna varnost kolesarjev v krožnih križiščih je odvisna od načina vodenja kolesarjev v območju krožnega križišča, načina izvedbe ločilnih otokov in pravilne izvedbe prometne signalizacije. Najvamejše je samostojno vodenje kolesarjev ob krožnem križišču, zahteva pa več prostora in večja finančna sredstva. Vsa križanja se izvedejo pod pravim kotom, s čimer je pregledno polje vseh udeležencev najpravilnejše oblike. Na otokih se pešci in kolesarji delno varovani tudi s prometnimi otoki. Vzporedno vodenje kolesarskega prometa je manj varno, saj se kolesarki gibljejo neposredno ob motornih vozilih.

Prometna varnost pešcev na križnih križiščih je odvisna predvsem od prehodov za pešce in preglednosti pri prečkanju krakov krožnega križišča ter nekoliko manj od načina izvedbe otokov za pešce ter prometne signalizacije. Obstoj zaznamovanih prehodov za pešce na krožnih križiščih je nujen zaradi zagotavljanja zadostne prometne varnosti pešcev ob pogojem, da ti ne povzročajo prekomernih zastojev motoriziranega prometa. Izvedba dvignjenega otoka za pešce (ločilnega otoka) na krakih krožnega križišča vpliva na izboljšanje prometne varnosti tako motoriziranih kot nemotoriziranih udeležencev v prometu.

Krožna križišča pa kljub omogočanju vamejše vožnje, povzročajo težave predvsem starejšim voznikom.

Da bo vsem voznikom vožnja skozi krožno križišče čim bolj varna, si poglejmo nekaj navodil, ki veljajo za vožnjo skozi krožno križišče:

1. Na uvozu na krožno križišče ni potrebno aktivirati ne desnega, še manj pa levega smernika.
2. Voznik motornega vozila na uvozu na krožno križišče mora dati prednost peščem in kolesarjem, ki prečkajo krak krožnega križišča na prehodu za pešce ali kolesarje.
3. Pri približevanju uvozu na krožno križišče voznik motornega vozila zmanjša hitrost vozila in, v primeru, da so na krožnem vozišču vozila na kratki oddaljenosti, ustavi vozilo v niši za čakanje. V primeru, da je niša za čakanje že zasedena z drugimi vozili, mora voznik ustaviti pred prehodom za pešce ali kolesarje.
4. Če krožno križišče ni zasedeno ali so vozila na krožnem vozišču na tolikšni oddaljenosti od uvoza, da je vozilu, ki se približuje krožnemu križišču, omogočeno varno vključevanje na krožno vozišče, voznik nadaljuje z vožnjo s primerno hitrostjo in se po nepotrebnem ne ustavlja.
5. Pri zapuščanju krožnega križišča je vklop desnega smernega kazalca obvezen, saj je to edini način obveščanja voznikov, ki vozijo za nami, da zapuščamo krožno križišče. S tem hkrati o svojem dejanju obveščamo tudi voznike, ki na uvozu čakajo na uvoz na krožno križišče.
6. Voznik vozila na izvozu iz krožnega križišča mora dati prednost peščem in kolesarjem, ki prečkajo krak krožnega križišča na prehodu za pešce in kolesarje.

Na večpasovnih krožnih križiščih je še nekaj dodatnih pravil:

1. Na večpasovnih krožnih križiščih je potrebno smerni kazalec vklopiti tudi pri vsakem prehodu iz enega na drugi krožni prometni pas (menjavi prometnega pasu). Menjava

prometnih pasov v večpasovnih krožnih križiščih pa so nujne, saj se le z uporabo vseh pasov doseže planirana prepustnost in pravi namen večpasovnega krožnega križišča.

2. Glede na specifičnost vožnje na krožnih križiščih (vožnja v krivini, negativni prečni nagib krožnega križišča ...) je menjavi prometnih pasov v večpasovnih krožnih križiščih potrebno posvetiti povečano pozornost in se še pred pričetkom menjave prometnega pasu prepričati, da je le-to varno izvedljivo.
3. Na večpasovnih krožnih križiščih se vključujemo v krožni promet le preko zunanjega prometnega pasu. Sekanje krožnih prometnih tokov pri vključevanju je prepovedano (izjema so večpasovna krožna križišča s priključnimi cestami z dvema prometnima pasovoma, na katerih je s predpisano prometno signalizacijo dovoljeno vključevanje v desno tudi z notranjega prometnega pasu priključne ceste).
4. Zunanji prometni pas večpasovnega krožnega križišča uporabljajo le vozila, ki zapuščajo krožno križišče na prvem naslednjem izvozu. Vsa ostala vozila, ki krožno križišče ne zapuščajo na prvem, temveč na enem od naslednjih izvozov, pa naj bi se takoj, ko jim to prometna situacija varno omogoča, razporedila na enega od notranjih prometnih pasov.
5. Pri večpasovnih krožnih križiščih je zapuščanje krožnega križišča dovoljeno le iz zunanjega krožnega prometnega pasu (izjema so krožna križišča, na katerih je s predpisano prometno signalizacijo dovoljeno zavijanje v desno tudi z notranjih prometnih pasov). 42. člen Zakona o varnosti cestnega prometa določa, da se mora voznik, še preden zapusti krožno križišče, razvrstiti na prometni pas, s katerega lahko varno zapusti križišče.
6. V primeru, da vozilu na notranjem pasu večpasovnega krožnega vozišča ni omogočena varna menjava pasu, le-to nadaljuje z vožnjo po notranjem prometnem pasu in takoj, ko je to izvedljivo, preide na zunanji prometni pas. Zaviranje na notranjem prometnem pasu, pospeševanje in izsiljevanje prednosti je prepovedano.
7. Za primer vzporedne vožnje dveh vozil po dveh krožnih prometnih pasovih večpasovnega krožnega križišča, ki želita zamenjati prometni pas (eno vozilo navzven, drugo vozilo navznoter), v tujini ne poznajo pisanih pravil o prednosti. Uveljavljeno ravnanje v takem primeru pa je, da vozilo na notranjem prometnem pasu odstopi prednost vozilu na zunanjem pasu, ki se usmerja proti notranjosti krožnega križišča. tek dogovor velja ne glede na to ali sta vozili v območju priključka ali na odseku med priključkoma. Vzrok za tak dogovor je v tem, da ima vozilo na notranjem prometnem pasu boljši pregled nad vozilom na zunanjem prometnem pasu, kot v obratnem primeru.

Ne glede na prej podana navodila in pravila obnašanja pri menjavi prometnih pasov kot tudi vseh manevrov na krožnih križiščih pa je to pravilo, da je potrebno upoštevati predvsem dva kriterija: kriterij uvidevnosti in kriterij pasivne vožnje.

Vir:

Krožna križišča, Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, maj 2003

EKOLOŠKI ZAVRATEC

Lazar Jože Z. 25

V pomladanskem času so se povsod okoli nas odvijale razne čistilne akcije. Pobirali so smeti, največkrat ob cestah, kjer se vidi ekološko onesnaženost naših krajev.

Tako je tudi v Zavrercu padla ideja, da izpeljemo tako akcijo. Vodstvo krajevne skupnosti in športno društvo sta tako prevzela organizacijo v svoje roke in tako smo se zbrali na lepo sončno soboto pred gasilskim domom v Zavrercu. Z avtomobilskimi prikolicami smo se v dveh skupinah podali proti Logu in Mravljijšam. Največ zagnanosti so pri sodelovanju pokazali otroci z največjo udeležbo. Ob cesti smo nabrali kar nekaj polnih vreč smeti in ostalih kosovnih odpadkov, kar kaže na res veliko onesnaženost okolja in grdo ravnanje z nevarnimi in drugimi odpadki.

Ekološki Zavrtec 1. Foto: Marko Vehar

Ekološki Zavrtec 2. Foto: Marko Vehar

Ob koncu akcije smo se ponovno zbrali pri gasilnem domu, kjer smo se malo okrepčali in še posebej našim otrokom za trud in veliko pomoč izkazali pozornost z nekaj čevapčiči.

Lepo je pogledati čisto naravo, še lepše pa je videti našo mlajšo generacijo, ki s tem pridobiva zavest v ohranjanju čiste narave.

Skupaj delajmo na tem, da bo naš Zavrtec postal še lepši.

KULTURNI PRAZNIK Z IVANOM SIVCEM

Tomaž Mivšek

Ivan Sivec. Foto: Vito Tofaj

Letos smo medse povabili pisatelja, novinarja, popotnika, avtorja uglasbenih besedil in še se bi kaj našlo. Literarna dela Ivana Sivca so zelo različna, od kmečkih povesti in romanov do spominskih črtic ter pustolovskih, športnih in problemskih pripovedi. V zadnjih letih so poleg Pozabljenega zaklada in športnih kriminalk med njegovimi najbolj braniimi mladinskimi stvaritvami dela z resno tematiko, kot so **Zadnji mega žur** (o samomoru gimnazijca), **Noč po mega žuru** (o gospodarskem kriminalu), **Finta v levo** (o rejvasko-mamilarski sceni), **Faktor X** (o zakulisju manekenske scene). Starejšim bralcem je poznan po biografskih romanih o Petru Pavlu Glavanu, Simonu Gregorčiču ...

Ivan Sivec je doslej napisal 74 knjig, med njimi nekaj več za odrasle bralce. Med mladinskimi avtorji se po branosti in priljubljenosti ves čas uvršča v vrh. To potrjujejo tudi številni literarni večeri v domovini in tujini ter prek 500 obiskov na šolah ob podelitvi bralnih značk. Na njegovi spletni strani je Zavratac vpisan pod zaporedno številko 517.

Ivan Sivec je dobil več priznanj. Kot pisatelj zlato Kersnikovo plaketo za književnost. Kot novinar in urednik Terseglavovo priznanje za demokratizacijo glasil oziroma za radijske oddaje. Kot eden najbolj plodnih piscev besedil za glasbo pa Souvanovo nagrado za življenjsko delo.

IVAN SIVEC se je rodil 23. maja 1949 v Mostah pri Komendi kot tretji sin. Osemletno osnovno šolo je Ivan obiskoval v letih 1955-1962, najprej dve leti v Komendi, nato v Mostah. Ves čas je bil odličen učenec in pogosto je nastopal kot recitator ali igralec. K literarnemu delu in nastopanju na odru ga je

spodbujala profesorica slovenščine. Pod njenim vodstvom je Ivan tudi prepeval in igral na citre.

Po osemletki je v letih 1962-1965 končal štiriletno srednjo tehniško šolo elektro smeri na Vegovi v Ljubljani. Po šolanju se je zaposlil pri RTV Slovenija, najprej kot tehnik pri oddajanju radijskega programa.

Leta 1978 se je Ivan Sivec na Radiu Slovenija zaposlil kot novinar, najprej v uredništvu jutranjih oddaj, leto pozneje pa v dokumentarno-feljtonskem uredništvu, s katerim je sodeloval že prej. Od leta 1993 do leta 2005 je bil urednik tega uredništva, hkrati pa je še naprej pripravljala reportaže, radijske portrete, praznične oddaje in druge prispevke.

Krajše prispevke v nekdanjem Pionirskem listu in Cicibanu je objavljala od drugega razreda osnovne šole naprej. Že kot osnovnošolec, predvsem pa kot dijak, je za Gorenjski glas pisal o življenju na vasi. Kot dijak je za Slovensko akademijo znanosti in umetnosti (za dr. Nika Kureta) popisoval gorenjske običaje, največ ženitvene obrede.

Leta 2002 je na oddelku za etnologijo FF uspešno zagovarjal disertacijsko nalogo z naslovom Fenomen ansambla bratov Avsenik.

Po njegovih delih so bile uprizorjene številne radijske igre in drame. Prvo pisateljevo mladinsko delo - pustolovski roman Pozabljeni zaklad - je nastalo leta 1978. V njem se prepletajo motivi iz Ivanovega otroštva, iz časov, ko je s prijateljem Rajmundom plul po »velikih« domačih rekah Tunjici in Pšati, v ospredju pa je zapletena zgodba o iskanju zaklada iz francoskih časov, skrinje z zlatniki, ki so jo Francozi pozabili ob svojem zadnjem »obisku« v naših krajih okoli leta 1800. Zaklad želijo odkriti francoski turist Mersi, komarji, skupina z levega brega reke, žabarji, skupina z desnega brega, ravnatelj, gostilničar ... Režiser in scenarist Tugo Štiglic je po Sivčevi literarni predlogi leta 2001 posnel televizijsko nadaljevanko v treh delih in celovečerni film. Celovečerec si je v kinematografih ogledalo več kot 25.000 obiskovalcev, zato je kot tretji med filmi v Sloveniji prejel najvišje priznanje - zlato rolo. Leta 2003 je izšel tudi na videokaseti.

Ivan Sivec je v Zavratacu podrobneje predstavil nekaj najnovejših del kot so Peklenski raj Namibije, Julija iz sonetnega venca, Planinska roža, Slovenska pravljica Maksima Gasparija in Prvi kranjski ropar. Gost je spregovoril tudi o našem največjemu pesniku Francetu Prešemu in glasbenemu fenomenu ansamblu bratov Avsenik.

Kulturni program je popestril MePZ Zavratac z uvodno Zdravljico in pesmijo O ti preburna ženska stvar. V drugem delu programa nam je nekaj viž zagodel tudi Janko Rupnik na harmoniki.

Vir: Uradna spletna stran Ivana Sivca

GLEDALIŠKA PREDSTAVA KADU?

Tomaž Mivšek

KUD Cerkno se je 18. marca predstavilo s predstavo Kadu?

Člani teatra Strila z jasnga pravijo, da ni nujno, da je nebo prekrito s temnimi oblaki, da z njega udari strela. Dogajajo se tudi nenavadne stvari, ki naredijo povsem običajen dan drugačen.

Strela se je dolgo časa skrivala za imenom Mini oder Zaklonišče. Nenadoma pa je napočil čas za spremembe, kajti stvari se niso več odvijale le na odru. Spremembi imena je botrovalo nastopanje v Tolminu, ko so odigrali improvizacijo s taistim imenom. Strila z jasnga zato, ker se pojavijo kar naenkrat in vsakič v drugi (drugačni) obliki. V skupini delajo veliko na improvizaciji, ni pa to njihova edina oblika nastopa. Nastopajo povsod, na prireditvah, v komornih dvoranah, na ulici ... Kot improvizatorji, kot »odrske« predstave in kot recitatorji.

Skupna točka gledališke skupine z imenom Strila z jasnga je predvsem možnost prilagajanja in zmožnost za nastopanje kjerkoli. Skupino oblikuje humornost predstav, ki iz občinstva poskušajo izvleci kar največji odziv. Marsikdaj pa občinstvo postane nastopajoči.

Da te trditve držijo, smo se lahko prepričali v Zavrtaču. Sredi popoldneva so se v gasilskem domu prikazali štirje Cerkljani. In kaj so počeli? Boste rekli, da igrali. Že mogoče. Najprej so sfalili vhodna vrata, ki vodijo na oder. Tako je Filip buljil skozi stekleno šipo in spraševal Rasta, če sta sploh na pravem mestu. K sreči je na igro prišel tudi Dejanov pes Astor in izgubljena glumača popeljal v dvorano. Pri tej burki je dvorana cepala od smeha. Da ne omenjam slavnih stopnic pod odrom, preko katerih so se igralci plazili po vseh štirih in izgubljali hlače brez pasu. Čista improvizacija! A dobra!

In kdo so tile cerkljanski igralci v igri Kadu?

Neža – učiteljica v pokoju, rada govori, ima sposobnost z argumenti zatreti drugega, kar hitre jeze, skrivoma pogleduje Gwida, ker je vdova že 20 let.

Gwido – upokojeni direktor majhne žage, vase zagledan intelektualec, ne sprašuje, sam ve vse odgovore brez utemeljevanja, od mladosti zaljubljen v Nežo.

Filip – upokojeni delavec, razgledan, nevsiljivo poslušja, kar pove, utemelji.

Rasto – vase zaprt upokojeni frizer. Bolj poslušja kot govori, kar pove, pa je zelo utemeljeno.

Trije moški v zrelih letih na klopici preživljajo svoje jesenske dneve življenja. Dneve jim vsake toliko časa poživi sosedova ženica, ki neutrudno obdeluje svoj vrt, kljub temu, da je že krepko v letih.

Svet je poln problemov, ki jih s svojimi izkušnjami rešujejo neke visoko nad oblaki. Vsak dan je podoben drugemu. Dokler ne opazijo otrok, ki jim s svojim nezanimanjem vzbudi željo po spoznavanju. Mladina jih privlači, pa kaj, ko je trojica pozabila na rojstni dan četrtega. Kaj storiti zdaj, ko nimajo darila? Veliko idej se je našlo v dvorani!

Ob koncu je dvorana poklonila bučen aplavz nastopajoči Strili z jasnga. Kljub preprosti sceni, gasilski klopi, je skupina slabo uro zabavala celo dvorano. Kaj je bilo bolj smešno in zanimivo; improvizacija igre ali komaj razumljivo cerkljansko narečje? Odločitev prepuščam vam. Zagotovo je le eno, da je potrebno podoben dogodek kmalu ponoviti.

Vir: Internetna stran KUD Cerkno

Kadu? Foto: internet

MATERINSKI DAN

Nataša Pintar

Mala dramska skupinica osnovnošolcev podružnice Zavrtačec je letos 25. marca na oder postavila zabavno ekološko igrico Do tiste stezice.

Zabavno je bilo že na vajah. Kaj mislite, koliko ur smo porabili za skupne vaje, ki so nas pripeljale do prvega nastopa na odru? Približno 20. Z vsako uro je raslo obvladovanje besedila, z besedilom se je razvijala spretnost igre in z igro zabava. Preizkušanje takih in drugačnih prijemov, postavitvev, ki so izzvale mnogo smeha, hkrati pa sproščeno razvijale otroško gledališko ustvarjalnost. Ne veste, kako težko je v kratkem času, ki ga zajema nekaj stavkov, spiti eno pločevinko Coca cole, kaj šele tri!!! Tudi to smo vadili.

Škratki iz igrice *Do tiste stezice*. Foto: Tomaž Mivšek

Oziroma bolje, vadil je Gašper. Gašper je pil in pil, besedila je že zdavnaj zmanjkalo ... in so padale razne rešitve, kako preko tega problema. Tako z igro nastajajo vprašanja, kako lepo speljati in tekoče zaigrati posamezne dele. In so jih začutili, otroci, in reševali, vsak v svoji vlogi in na svoj način. Vsak mentor bi ob takih priložnostih užival, kajti to je tisto, kar največ lahko posreduje otrokom – da so ustvarjalni, prisrčno, izvorno, vsak zase ustvarjalni in iznajdljivi. Pogosto mentorji slišimo »Dobro si jih naučila!«. Ob tem vedno pomislim »Pa saj so se sami.« Res opažam, kako se z leti razvijajo talenti nastopanja in prave igre.

Igralci so se v igro res živeli. Sami ste se lahko prepričali, kakšno zadovoljstvo so doživljali gozdni škratki, ko so nevidni lahko posvetili dvema razbojnikoma, Frku in Linu, s krepkimi brkami v tazadnjo. In kako besna sta bila nepridiprava v svoji nemoči. Priča smo bili tudi izvrstni igri usekane zaljubljenosti škratka Copatka (igral ga je Damjan), ki na koncu dolgega hrepenečega iskanja svoje ljubezni Mandarinca končno le dobi podobo – razbojnika Frka. Ta pa tej nalogi ni bil kos in jo je pobrisal iz gozda in Lin za njim.

Zgodba se je za gozd srečno končala, tudi naša predstava, ki je razveselila gledalce polnega gasilskega doma.

Ste kaj videli Mandarinco? Foto: Tomaž Mivšek

TRIJE POMEMBNI NASTOPI MePZ ZAVRATEC

Tomaž Mivšek

V letošnjem letu je MePZ Zavratac sodeloval na območni pevski reviji v Idriji, se udeležil pevske revije Primorska poje v Dobrovem in zastopal zavraške barve na 3. natečaju cerkvenega zborovskega petja »Bogomir Špacapan« v Podgori. Pojdimo lepo po vrsti.

23. februarja ob 19 uri je v Osnovni šoli Idrija, pod okriljem JSKD Idrija, potekala že tradicionalna občinska revija odraslih pevskih zborov. Predstavilo se je 12 pevskih sestavov iz idrijske in cerkljanske občine. Pevske zборе je spremljal in ocenjeval skladatelj, zborovodja in pedagog Ambrož Čopi.

Predstavili so se: Ženski pevski zbor Društva upokojencev, Oktet Prfarci, Fantovski PZ Vasovalci iz Dolov, Ženski pevski zbor Spodnja Idrija, Idrijski oktet, Moški pevski zbor Pobje iz Črnega Vrha, Oktet Godovič, Nonet France Bevk, Ženski pevski zbor Cerklan'ke, Mešani pevski zbor Zavratac, Mešani pevski zbor dr. Frančišek Lampe iz Črnega Vrha in dekliški pevski zbor Radost iz Godoviča.

Vsak zbor se je predstavil s tremi pesmimi. MePZ Zavratac je zapel pesmi O ti preburna ženska stvar in Psalite Deo nostro. Člani zavraškega zbora smo suvereno opravili svoj nastop, saj smo že vajeni nastopati na območni reviji. Na odru smo se počutili kot doma.

Pevske revije Primorska poje se je naš zbor udeležil drugega marca v Dobrovem, ki je hkrati pomenila tudi otvoritev 38. revije pevskih zborov Primorska poje, na kateri je letos sodelovalo 188 pevskih zborov, ki so se smiselno razporedili in predstavili na 31 koncertih v različnih primorskih krajih na obeh straneh meje. Na gradu Dobrovo je bila ob otvoritvi krajša slovesnost, na kateri je spregovoril predsednik Zveze pevskih zborov Primorske Rudi Šimac.

Na otvoritvi Primorska poje so poleg našega zbora sodelovali: MePZ Col, MePZ Rupa Peč, MPZ Kras (Opatje Selo), MePZ Rdeča zvezda (Salež - Devin), Vokalna skupina Prijatli (Selo). Nastop je bil lepo doživetje. Ambient gradu je pevce še dodatno motiviral k dobremu nastopu. Poleg fotoreportaže, ki jo je bil naš zbor deležen v Primorskih novicah, so nas v gradu Dobrovo imenitno pogostili z vrhunsko kapljico in izbranimi jedmi. Manjkala ni niti skupaj zapeta pesem Vstani Primorska. Utrujeni od napornega dne smo se v poznih urah vrnili domov.

Prvega aprila se je MePZ Zavratac udeležil 3. natečaja cerkvenega petja, ki ga v sodelovanju z Združenjem cerkvenih pevskih zborov in pod pokroviteljstvom goriške nadškofije in kopske škofije organizira Prosvetno društvo Podgora. Tekmovanje se je pričelo ob 16 uri v župnijski cerkvi Sv. Justa v Podgori pri Gorici.

Natečaja so se udeležili: MePZ dr. Frančišek Lampe iz Črnega Vrha, MePZ Zarja iz Šentvida pri Planini, MePZ F. B. Sedej, MePz Brezovica, župnijski PeZ Želimlje, župnijski MePZ

Šempeter, MePZ Zavratac, MePZ Mačkolje in župnijski MePZ Kapela Nova Gorica.

MePZ iz Zavrataca je zapel: Gospod, usmili se Pavla Merkuja, Prežalostna Mati Lojzeta Bratuža in Psalite Deo nostro J. S. Bacha.

Najvišje število točk je prejel MePZ Mačkolje. Komisijo so sestavljali Tomaž Faganel, Ivan Florjanc, Hubert Mamolo, Patrick Quaggiato, Dario Bertinazzi in Mirko Špacapan. MePZ Zavratac se je uvrstil v zlato sredino. Ob podelitvi smo dobili v spomin dekoriran krožnik z angleškim motivom.

Po končanem programu je sledila pogostitev nastopajočih v slovenskem kulturno-športnem centru. Predstavnikom zborov smo predstavili tudi našega Oglarja. Za naš zbor, ki se je prvič udeležil tekmovanja, je bila to nova izkušnja, ki jo zagotovo ne bomo pozabili.

MARIJ PREGELJ

Andrej Mivšek

V Obalnih galerijah (v Kopru in Piranu) se je v začetku junija iztekla pregledna razstava del slikarja Marija Preglja, enega največjih in najpomembnejših slovenskih umetnikov 20. stoletja. Ob štirideseti obletnici njegove smrti smo imeli priložnost ogleda slik, ki jih ni pri nas v stalni zbirki moderne umetnosti, ali pa so navadno hranjene v depojih (njegov opus se na avtorjevo željo hrani v Moderni galeriji Ljubljana in Muzeju savremene umetnosti Beograd).

Marij Pregelj se je rodil 8. avgusta 1913 v Kranju (kot sin pisatelja dr. Ivana Preglja). Po osnovni šoli v Kranju je obiskoval II. državno gimnazijo v Ljubljani. Po maturi, leta 1932 se je vpisal na študij risanja in slikarstva na zagrebški akademiji, kjer je leta 1936 tudi diplomiral. Po služenju vojaškega roka leta 1937 je postal član Društva slovenskih likovnih umetnikov in je sodeloval na prvi (in tudi kasnejših) razstavi skupine Neodvisni (Pregelj, Kregar, Mušič, Omersa, Pirnat, Sedej) v Ljubljani. Med vojno, od leta 41 do 43, je preživel kar 32 mesecev najprej v nemškem in nato v italijanskem vojnem ujetništvu. Ob koncu druge vojne in po njej je bil profesor na gimnaziji in Umetno-obrtni šoli v Ljubljani. Leta 1948 je bil imenovan za docenta za slikarstvo na ljubljanski Akademiji upodablajočih umetnosti, kjer je nato poučeval do smrti. Leta 1960 je bil izvoljen za predsednika Zveze likovnih umetnikov Jugoslavije in je predsedoval tudi odboru Komisije za kulturne zveze z inozemstvom v Beogradu. V tem času je sodeloval tudi na različnih kulturnih dogodkih in srečanjih doma ter v tujini. Večkrat je študijsko potoval v London, Pariz, Italijo, New York in drugam. Kot ustvarjalec pa se je posvečal slikarstvu, risbi, grafiki, ilustraciji (Odiseja, Iliada) ter tudi mozaiku, freski in tapiseriji. Večkrat se je predstavil občinstvu na pomembnih samostojnih in skupinskih razstavah doma in v tujini. Za slikarstvo in ilustracijo je prejel številna priznanja in nagrade: Prešernovo nagrado za mozaik leta 1958 in za slikarstvo leta 1964, ter večkrat Levstikovo nagrado založbe Mladinska knjiga za ilustracijo. Svojo izrazno moč in kakovost del je stopnjeval do smrti 18. marca 1967.

V ustvarjanju se je Pregelj zvesto oklepal upodobitve človeka, stopnjevanja telesnosti. Motivno se je gibal od avtoportreta do pogostih mitoloških motivov (Pompejansko omizje). Njegov likovni svet odlikuje premišljena kompozicija, izrazito osebna risba ter intenzivna barvna govornica – predvsem pa intelektualno izoblikovana sinteza teh kvalitet. Kritiki ga obravnavajo kot zelo evropskega slikarja, tu seveda treba omeniti vpliv Pabla Picassa in Francisa Bacona na njegovo ustvarjanje. V zgodnjem obdobju je Pregelj izhajal iz socialnega realizma, kateremu pa se izvije z opuščanjem posnemanja motiva, ko razstavlja realne oblike v sliki na manjše barvne ploskve, ki jih temno obroblja. V njegovem zrelem, poznejšem obdobju ta črna obroba izgine. Barvne ploskve se tako drobijo, raztezajo in cedijo, risba se gosti ali izginja na robovih močnih barv, med katerimi izstopa zlasti živordeča. Telo upodobljenih figur je raztrgano, ranjeno ali pa mehko obrezano, razstavljeno. Figura, ki se stiska in razteza; likovne strukture se skrčijo v obliko figure in narobe, figura se razprši v strukture. Razgrnjena prisotnost telesa, poljenje tkiva, strdki vpitja. Izpostavljeno telo brez funkcionalnih organov, organ brez varnega poveja kože. Tkivo barve prehaja, žarči preko oblik, v celoten slikovni prostor. Resničnost, ki izstopi iz arhetipskih form telesa. Ali obratno, resničnost, ki vstopa v telo, ga deformira, utruje, izmaliči. Slikarjeva paleta kot dihalni organ, kot pogoj življenja, pljučno krilo. Oko kot utrip, srce; roka kot rezilo, ošiljenost, izginjanje. Slika kot oder, prizorišče brez možnosti prikrievanja. Spoznanja slikarja kot človeka, kot bitja v prostor-času zgodovine, nam Pregelj zaupa v slikah in upravičeno ga lahko štejemo med velikane, pa naj ga skromno imenujemo Eksistencialist ali kako drugače... Vsekakor slike, vredne ogleda!

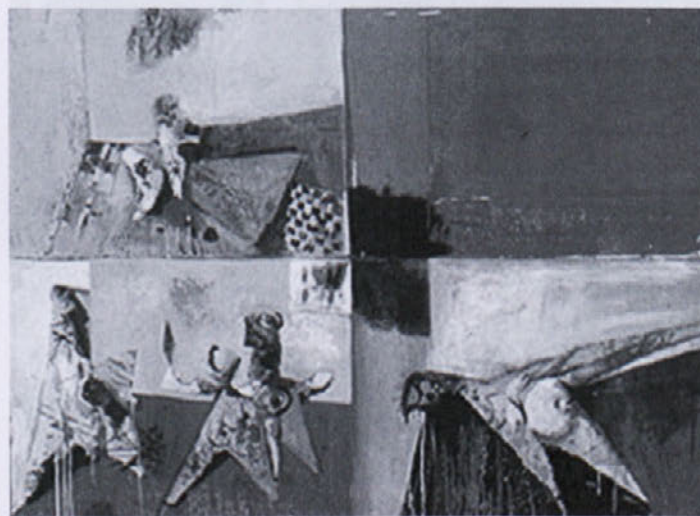
Slike: Marij Pregelj

viri:

<http://sl.wikipedia.org>

<http://www.obalne-galerije.si>

<http://zerogravity.mg-lj.si>

ZAVRAŠKA FARA VČERAJ IN DANES – ALI VEŠ?

Kristina Bogataj

- da se je Zavratac prvotno imenoval Zavrac?

- da je zavraška fara v 19. stoletju prejšnjega tisočletja obsegala šest krajev: Dole, Izgorje, Podklanec, Potok, Ravni in Zavrac. Od teh so sedaj pod zavraško faro Dole, Potok, Zavratac, in poleg njih Medvedje Brdo.

- da je po številu domačij v 19. stoletju prejšnjega tisočletja v fari vodil Zavratac (okrog 36), za njim so bile Dole (okrog 18), potem Ravne (okrog 11), Potok (okrog 7), Izgorje (okrog 6) in Podklanec (okrog 5). Skupaj je bilo v tem času v fari torej okrog 83 domačij.

- da večina hišnih imen izhaja iz 19. stoletja prejšnjega stoletja, ali pa so celo še od prej: npr. v Zavrattu Možina, Češmelj, Bernik, v Doleh Treven, Trovta, Mrak, v Ravneh Oblak, Buhec, Preskar, v Potoku Mrliški, Urban, Mežnar, v Izgorjah Prek, Lazar, Blaževc, v Podklancu Strojnar, Birt, Ribič.

- da je bil v zavraški fari v 19. stoletju prejšnjega tisočletja po pogostnosti na prvem mestu priimek Gantar, za njim na drugem mestu Kogovšek, ter na tretjem mestu Bogataj.

ŽEGNANJE

Jože Lazar, Z. 16

Žegnanje je staro slavje, v katerem je ohranjen spomin na dan, ko so si vaščani postavili svojo cerkev. Ker se je ta praznik pogostoma ujemal z godom svetnika, kateremu je bila posvečena cerkev, se je razvil v češčenje cerkvenega patrona. V naši župniji goduje sv. Urh (4. julij). Njemu je posvečenih veliko cerkva širom naše domovine. Sv. Urh je bil škof na Bavarskem v Nemčiji.

Nekdaj povsem cerkveni praznik pa je dobil bolj ljudsko obeležje. Marsikje je udomačen tudi semenj, ki kaže na to, da so bila žegnanja za podeželskega človeka nekdanj tudi dnevi sejmov. Nikakor ni naključje, da je bilo veliko žegnanj jeseni, ko so pridelki že bili pospravljeni. Celo tam, kjer vaški patron goduje pozimi ali spomladi, imajo jeseni še eno žegnanje. Ta posvetna plat običaja je še danes pri žegnanjih povsod najbolj očitna. Poseben poudarek je na plesu, brez katerega si tega praznika sploh ne moremo zamisliti. S starimi plesi pa je bilo nekdanj tesno povezano tudi snubljenje deklet. Na svoj račun pa so prišli tudi kramarji.

KMEČKA OPRAVILA

Jože Lazar, Z. 16

Nič šole, nič težav. Tako nekako začuti v sebi vsak izmed nas, tako otrok kot tudi odrasel. Seveda potem ni vse tako. Dopust porabimo za kakšna večja dela, zidavo, prenovo in kmečka opravila.

Sedaj je čas, ko se je narava že zdavnaj prebudila iz zimskega počitka. Pričela so se dela na vrtovih in poljih, ki bodo trajala, dokler ne zapade sneg. Spravilo pridelkov je bilo že nekdanj praznično opravilo. Zato ni čudno, da je pri košnji, žetvi ali mlatvi vladal skoraj pravcati obred. Delo se je odvijalo po natanko določenem postopku, v katerem je imel vsak svojo vlogo.

V stari Jugoslaviji je bil na god sv. Antona (13.6.) sejem. Takrat so kmetje kupili osle, kose, grablje in podobno orodje, ki se je takrat potrebovalo. Saj se je košnja v preteklosti pričela kasneje kot danes. Zbralo se je več koscev skupaj, posebej še takrat, ko je bila za pokosit kaka velika »snežet«. Otroci smo koscem nosili vodo in trosili »rodovke«. Kositi so kosci začeli zgodaj zjutraj, da se je trava rada rezala, pa tudi vroče še ni bilo. Ob poldan je gospodinja v »jerbasu« na glavi prinesla »južno«. Na glavo si je podložila »svitek«, nanj pa posadila jerbas. Po južni so šli kosci malo počivat v senco. Opoldan je bilo vroče, trava se je slabo rezala in kose so morali sklepati. Vsa dela so bila opravljena ročno. Obračalo in nakladalo se je na vozove, nato pa s konji ali voli vozilo domov.

Košnje še ni bilo konec, ko je nastopila žetev. V tistih časih se je sejalo veliko žita, od pšenice, ječmena, ovs, prosa in ajde. Žanjice so prišle skoraj praznično oblečene, na glavi so imele bele rute. Zanimivo jih je bilo gledati, kako v eni roki držijo srp, z drugo pa so prijemale za žito. Ko je zazvonilo poldan, so mirno odložile srpe in zmlile Angel Gospodov. Če je bil snop težak, je to pomenilo, da je žito dobro obrodilo. Ponekod so želi čisto pri tleh, da so imeli slamo za »škape« za slamnate strehe. Marsikje so iz zadnjega snopa spletli venec, ki so ga obesili v bohkov kot ali nad vrata, kjer je počakal do druge žetve. Vse snope je bilo potrebno dati v »štant«, kjer se je žito posušilo in počakalo mlatev. Vrh prazničnih opravil je bila mlatev, posebej takrat, ko se je mlatila pšenica – novi kruh. Dokler se je mlatilo s cepci, je bilo to skupno opravilo. Nato je bilo potrebno omlateno žito dati na »rejta« in »prerejtati«, da je žito padlo skozi. Žito se je nato posušilo, da se je bolje mlelo.

Narava je učiteljica znanosti, vere in umetnosti. Veliki znanstveniki, verski mistiki in umetniki so bili v tesnem stiku z njo. Zemlja je tista dobrina, ki preživlja človeški rod.

POST NEKOČ IN DANES

Olga Vehar

Ko sem se to pripravljala pisati, so ravnokar minuli velikonočni prazniki in mi šine na misel, kako smo praznovali post in nato še blagoslove na cvetno nedeljo in žegen za veliko noč več let nazaj.

Na cvetno nedeljo so otroci nesli butare k blagoslovu, prav tekmovali so, kdo bo imel večjo in bolj lepo okrašeno. Po maši pa takoj domov in tistemu, ki je prvi prišel z butaro domov, naj se bi krave čez poletje najraje in pridno pasle na paši. Takrat je bil vsak otrok pastir, če je bilo v družini več otrok, so morali iti drugi služiti k drugim kmetom, kjer niso imeli svojega pastirja. Ko so gnali spomladi prvič na pašo, so morali imeti blagoslovljeno šibo iz butare.

Post. Čas pokore.

Posta smo se dosti bolj držali kot danes. Veliko več dni je bilo zdržka mesa in mesnih jedi. Čeprav ni bilo mesa vsak dan na mizi, so se vseeno držali strogega posta na postne dni.

Na veliko soboto so skuhali meso in to je bilo suho svinjsko meso, druge izbire ni bilo, nekaj so ga nesli k »žegnu« na veliko nedeljo. Blagoslov jedi se je opravljal v nedeljo, ker takrat še ni bilo avtomobilov in hiše so bile raztresene daleč naokrog, bi bilo zelo težavno pešačiti več kilometrov samo zaradi žegna na veliko soboto popoldne. Dekleta, ki so nosila žegen, so po maši odhitele hitro domov, takrat je bilo v veri ali so bile samo vraže, da tista, ki bo z žegnom prva doma, se bo tisto leto poročila. Upanje je bilo, koliko pa je bilo v tem resnice, se pa ne ve.

Glede plesa je bil post zares veliko bolj spoštovan. V postnem času se sploh ni plesalo, niti se ni prirejalo iger in zabavnih prireditev.

Na velikonočni ponedeljek popoldan so šli fantje nabirat pirhe k dekletom in če so žepe kaj dobro napolnili s pirhi, so nato zvečer povabili na ples. Ples so priredili v kakšni veliki kmečki hiši. Takrat ni bilo toliko gostiln in diskov kakor je danes. Plesala sta se valček in polka, kadar pa je bila kakšna ohcet v vasi, takrat pa je prišel na vrsto tudi kakšen »povštrtanc« ali pa »špegutanc«. To so zelo stari plesi in so se čisto pozabili. Muzika je bila bolj mirna, saj je godec igral samo na harmoniko, pri kakšnih manjših plesih so zadostovale samo orglice.

V adventnem času se ravno tako ni plesalo. Na dan svetega Štefana so se zbrali v kakšni hiši in zaplesali malo za dobro voljo in kratek čas. Za novo leto so si pa dali malo več korajže in se dobro zavrteli. Pa tudi kakšen »štefan« vina so spraznili, da je bilo veselje malo bolj na višku.

Danes pa ni več važno ali je petek ali svetek, pleše se celo leto. Dramske igre se odvijajo največ v postnem času, potem pa to kar zamre. Ples je danes podoben nekemu zvijanju in norenju. Podoben je tudi nekakšni košarki, saj mečejo plesalci plesalke

kar po zraku, da kar frčijo, potem pa rečejo, da so plesali dunajski valček ali pa tango. Muzika je danes divja, bučna in razbijaška. Če samo mimo diska greš, kjer plešejo, že skoraj gluho postaneš. To je vse nekam divje postalo. To je skakanja in zvijanja še pa še.

Staramo se in to ni za naše telo in živce. Prosim, oprostite, ne mislim delati nobenega spreobračanja ali kakšne sodbe delati, ker to ni moje delo. Sodili bodo že drugi, ki so za to postavljeni.

Pa brez zamere!

Stara sem ratala delat ne morem godci zagodejo plesat pa grem.

GOZDARJENJE PRED POL STOLETJA

Po pripovedovanju starega ata, Janeza Kogovška, zapisala Andreja Kogovšek

Hlodi, drva, deske ... Je danes težko priti do njih? Ne. Čisto preprosto. S traktorjem se odpelješ v gozd, z najmodernejšim pripomočkom posekaš smreke, z vitlo jih zvečeš na kup, s hiapom naložiš hlode na prikolico in jih odpelješ domov. Dokaj preprosto in hitro. Velikokrat se pritožujemo nad tem, češ, koliko dela imamo. Saj je ja lažje kupiti peč na olje, res je malo dražja, dela pa le ni. Ampak, je res tako težko? Spomniti se moramo, kako je bilo pred nekaj desetletji. Koliko truda je moral človek vložiti v to, da si je lahko pozimi zakuril in ga ni zeblo. Pa le ni obupal in je bil potrpežljiv.

Stari ata mi je pripovedoval, kako so včasih sekali. Nad vsem tem sem bila kar malo presenečena, saj v današnjem času samo gledamo, kako bomo kaj čim prej naredili, poleg tega pa v to vložili čim manj truda.

Sekali so večinoma pozimi, ko je bil čas, veliko pa tudi jeseni in spomladi. Poleti zaradi košnje ni bilo časa, pa še les je slab. Smreko so požagali z žago, ki se je imenovala amerikanka. Za to delo sta bila potrebna dva korenjaka, saj sta morala žago držati vsak na enem koncu in jo vleči zdaj ná eno in zdaj na drugo stran. Bolj je bila žaga nabrušena, bolj je rezala. Za to si moral biti kar spreten in močan, drugače si še omagal. Pri tem je bilo treba največkrat poklekniti na eno nogo in vleči žago, pa četudi je bilo treba poklekniti v sneg. Potem je bilo treba smreko ročno s pomočjo sekire oklestiti, saj takrat še niso poznali motorne žage. Smrekove veje so peljali domov, doma pa smrečje drobno razsekali, pomešali z listjem in to uporabili za steljo. Ko je bila smreka pripravljena za odveko, je bilo treba iti v gozd s paroma konj ali volov, odvisno, kaj je kdo imel. Odveči jih je bilo treba do ceste, da so jih tam lahko stesali v trame in naložili na voz, potem pa odpeljali naprej v prodajo

ali pa domov za domačo rabo.

Vleka se je začela tako, da so v konec debla in sicer na sredino zabili pripravo, ki se je imenovala šlekar. Ponavadi je imel na koncu pripeto še verigo, da se je lahko vpreglo žival. Vpreženo žival so nato pognali in tako so smreko privlekli do ceste. Ker tudi za konja to ni bilo lahko delo, poleg tega mu je bilo pa še vroče in muhe so mu nagajale, je včasih oddirjal kar domov. Ko pa so hlode privlekli do ceste, je bilo treba šlekar odbiti. To pa so naredili tako, da so konja močno pognali, da je hitro potegnil, istočasno pa je bilo treba s cepinom udariti po šlekarju, da se je izruval. Včasih pa, ko je bilo najmanj treba, se je med vleko kar sam izruval in treba ga je bilo zabiti nazaj.

Ko je bil les z vlečen, ga je bilo treba naložiti na voz. Voz je moral stati na takem kraju, da je bil nižje od lesa, le tako se ga je dalo čim lažje naložiti. Pomembno je bilo tudi, kako si les navlekel. Na voz si naslonil dve štirimetrski legi, tako da je bil en konec na vozu, drug pa na tleh. Potem si začel hlood valiti po legah, tako, da si ga zvalil na voz. Za to delo sta bila potrebna dva človeka. Če si bil pa sam, si se moral znajti na drugačen način. Z verigo si ovil hlood, od voza odpregel konja ali vola, ga vpregel na verigo in konja pognal. Ko je konj potegnil, se je začela veriga odvijati, hlood pa se je po legah valil na voz. Tako si lahko debel hlood naložil sam s pomočjo živali. Za nakladanje tramov, pa je bilo potrebno več ljudi, ker se ga ni dalo tako valiti. Tako naložen voz je bilo potrebno odpeljati do ceste, kamor je lahko prišel kamijon.

Ata pravi, da je bil velikokrat tudi moker, saj ga je ujela marsikatera ploha. Bil si daleč od doma, smreka je pa tudi kmalu začela prepuščati dežne kaplje.

Nazadnje naj še zapišem, da v gozdu ni bila potrebna le moč, pač pa tudi iznajdljivost. Potrebno je bilo delati z glavo, ne samo z močjo. Vse to je bilo potrebno, da si si na pošten način prislužil ljubi kruhek.

Po vsem tem res ni čudno, če stare ljudi boli hrbtenica in roke in so si nabrali revmo. Prav zaradi tega jih moramo še toliko bolj spoštovati!

GRIŽARJEV MLIN

Franc Bogataj

Leta bežijo, ne moreš ji ustaviti,
spomini pa uhajajo, kakor lepe melodije.

Nekaj raztresenih hiš moje rojstne vasi Potok deli mali potoček, ki je nekoč gnal mlin in žago, last mojega strica Grižarjevega Janeza, Potoško dolino na dva dela. Večji del, ki ima osem hiš ima hišne številke Potok, manjši del (samo dve hiši) pa imata hišne številke Medvedje Brdo. Veliko Grižarjevo kmetijo, ki je bila last mojega strica in je spadala pod Medvedje Brdo, so požrli dolgovi. Danes od mogočnih in velikih poslopij skoraj ni več sledu. Vedno kadar obiščem ta kraj, se mi obudijo spomini, ki segajo v čas mojih otroških let in v čas, ko je stric Janez noč in dan mlel žito v mlinu ali pa žagal pripeljane hlode, ki ga je z ostankom denarja od razprodane kmetije zgradil na zemljišču mojega očeta "Urbanovega Francona". V njegovi nekdanji hiši, mu je ostala v dosmrtno uporabo le skromna soba, v kateri sta z ženo prebivala do njegove smrti, septembra 1940 leta. Za šest njunih otrok pa so poskrbeli številni sorodniki.

V njegovem mlinu sem bil nešteto krat. V hudih zimah smo se otročaji, ko smo se premraženi vračali iz cerkve ali šole, hodili gret v mlin, kjer je bila vedno topla peč, na kateri je tudi prenočeval. V toplih dneh, ko je žagal hlode, pa nam je dovolil, da smo se "vozili" na hloodu, ki se je po polževo pomikal naprej na posebnih valjih. Z mletjem žita je po njegovi smrti nadaljeval moj oče, vse do začetka aprila 1943 leta, ko sta žaga in mlin pogorela.

Pisalo se je leto 1946. Čas po vojni, čas pomanjkanja in tudi čas obnove. Prazne trgovine, obvezne oddaje že tako pičlih pridelkov, skoraj nikakršne možnosti zaslužka je mnoge družine pahnilo na rob preživetja. V takšnih razmerah je tudi poskus obnove mlina in žage propadel.

Tega leta je tudi večina mojih vrstnikov začela s pravo "socialistično" šolo. Poučeval nas je sedaj že pokojni učitelj Ivan Pižmoht, doma iz tedanje Device Marije iz Polja pri Ljubljani. Leta 1948, nekateri pa leto kasneje, smo to osnovno šolanje v Zavratcu končali. Nekateri so šolanje nadaljevali, drugi pa so ostali in se je večina od njih tudi zaposlila.

V tokratni številki Oglarja predstavljamo pesniško zbirko, drugo po vrsti, našega rojaka, duhovnika v Grahovem, Evgena Gantarja z naslovom *Iz vrča kaplje*. Prva z naslovom *Z vetrom* pojem, je izšla za božič 2004.

Marijan Slabe je v spremni besedi zapisal, da stopa avtor v zadnji zbirki kot »pokončen in zavestno odgovoren izpovedovalec lastnega novega sloga in predstave«. Pesmi so izraz sproščenega duha. Pesnik se spusti v prostor aritmike, z nevezano besedo gradi lestvico iz povedanih misli, hoče imeti razvezano besedje, da bi s tem dosegel večji poetični učinek in podčrtal pomen svoje izpovedi.

Pesmi so zares prave kaplje, ki se porajajo v trenutkih avtorjeve navdahnjenosti. Pestrost motivov potrjuje, da poskuša zapisati te trenutke v različnih razpoloženjih. V pesmih je izražena pripoved o resničnosti, ki se dogaja v njem. Poudarki govore o pesnikovih dozorelih čustvenih in miselnih vzgibih.

IZ VRČA KAPLJE

Evgen Gantar

Samota misli
sama nase,
v ogledalu briše
solze svoje.
Šepeta tiše
od tišine
in glasneje kakor krik.
Nihče je ne sliši!
Kdo bo prisluhnil
udarcem srca?

Drevo
življenja.
Človek,
drevo,
življenje.
Bršljan
preraste
zelenje,
življenje
in hkrati
umiranje.
Samotnost,
zapuščенost
v zavetju
puščavske
preteklosti.

Iz temne kleti
vodijo
strme
stopnice

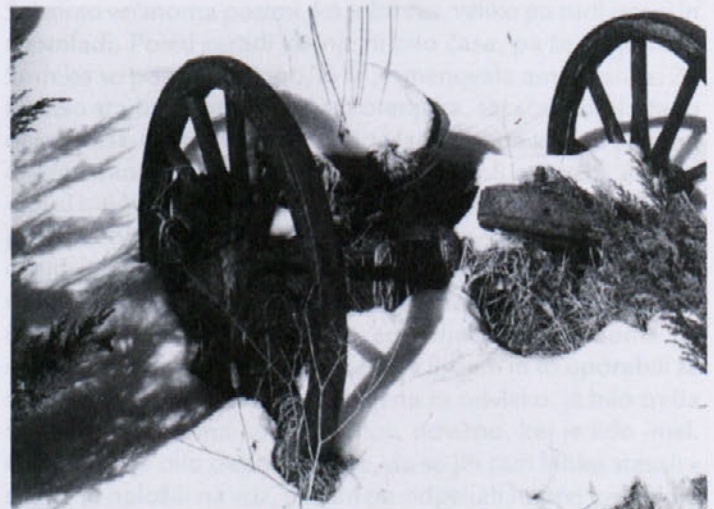
k svetlosti dneva.

Toda,
zagrebel
se je v lastno
samoto.
Ne vidi sonca,
ne šteje zvezd.
Ljudje hodijo mimo
brez obličja,
besede niso
slišane.
Srce
se je potuhnilo
v svojo
temno klet.

Misli, misli.
Resnica,
ki ima smisel.
.....
En sam cvet,
ki je vzcvetel
na gredi pomladnega
enakonočja,
nikdar ne umrje.

.....
Odkrivam
novo obzorje,
ki mi prinaša
sveži vonj dneva.

Bal sem se molka,
hrepenečih oči
in smejočih se ustnic.
Bal sem se
korakov neprehojenih,
potuhnjene bolečine
in neobčutene
bližine.
Bal sem se
melodije pomladi,

veselih pesmi.
Strahu zdaj ni,
pogledal bi
vsakomur v oči.

Kar sem sanjal
v mladosti,
odnesel
pomladni je vihar.
Rahel nadih
jesenske barvitosti
umirja dušo.
Valovanje vetrov
sluti umirjenost,
sence izginejo.
Večera zlati obhod
napoveduje lep dan.
Ne bežim
pred umiranjem.
Na nebu ostane vse,
kar se blesti.

Premišljujem.
Poraja se mi melodija,
ki mi privre na usta
kakor jok otroku.
Z rokami objamem
sonce, toda
obdržim samo
večerno zarjo – dovolj,
da z njo prižgem
rojstvo novega dne,
ko bom ponovno
spoznal polnost življenja.
Nagnil se bom
na obzorje
in skušal prodreti
v Tvojo skrivnost.
Vem, začel bom
dolg govor in tišina
mi bo kot vedno
odgovorila: Zaupaj!

Nepremišljeno
skozi vrata.
Ostane pelin,
spomin
na besede neizrečene.
Srce utripa,
ura udarja.
Odzvoni večerni ave.
Zarja na obronkih
Grape!
Odstrt bo nov dan,
s soncem obsijan.

Razburkanih valov
sem plen.

Eno samo
poletje.
Ptice viharjev,
gluhi je mraz
v adventu.
S kormorani
grem
v zavetje
pozabe
na deročo reko.
Betlehemski je mir.

Črni vrani lete
nad globeljo,
ki zapustili so jo
belim golobom
z mrtvaškim prtom.
Zdaj krožijo
kakor lunina mena
na nebu,
da zdrobili bi up
prihodnjih nad.

Fotografije iz knjige Evgena Gantarja: Iz vrča kaplje

LAHKO NOČ

Olga Vehar

Lahko noč,
daj nam Bog svojo pomoč!
Ker smo delo dokončali,
vsa vročina je proč.

Srečen je
kdor dopolnil dela vse,
vsaki dan ima svoje delo
žalostno pa tudi veselo.
Kdor dolžnosti svoje postori
lahko mirno spi.

Vsaki dan
naj bo dobro dokončan,
zdaj počivat gremo,
ali vstanemo ne vemo.
Smrtna ura, zadnji dan,
je za nas neznan.

Nekdaj in zdaj,
križev poln je ta kraj.
Hudo z dobrim se bojuje,
zemljo z revami napolnjuje.
Miru najti tu ni nam
Mir bo tam!

Enkrat pa,
ker se pot nam konča,
bomo zemljo zapustili,
se k Očetu povrnili,
pojdemo vsi trudni spat
in zopet vstat!

Lahko noč!
Tam vidimo se drugo noč,
kaj bi se več smrti bali,
enkrat bomo zopet vstali,
zdrabila nas bo božja moč!
Lahko noč!

GORA

Janez Gantar

Gora je lepa, če jo opazuješ.
Gora je lepa, če jo ne onesnažuješ.
Gora je lepa, če jo ne zaničuješ.
Gora je lepa, če se o njej izobražuješ.
Gora je lepa, če se na njej rokuješ.
Gora je lepa, če se je ne sramuješ.
Gora je lepa, če se na njej zaljubuješ.
Gora je lepa, če na njej domuješ.
Gora je lepa, če jo redno obiskuješ.

Skratka, gora je najlepša stvar,
zato jo obiskujem vsaki dan.
Kolikor mi čas dopušča,
si vzamem še dopusta, ker ga
imam še dosti, da jo gledam
s prekrasnega mosta.

ČLOVEK SI UNIČUJE SVET

Odrpto pismo vsem odgovornim za okolje

Anamarija Gantar, Damjan Kogovšek, Blaž Menegatti

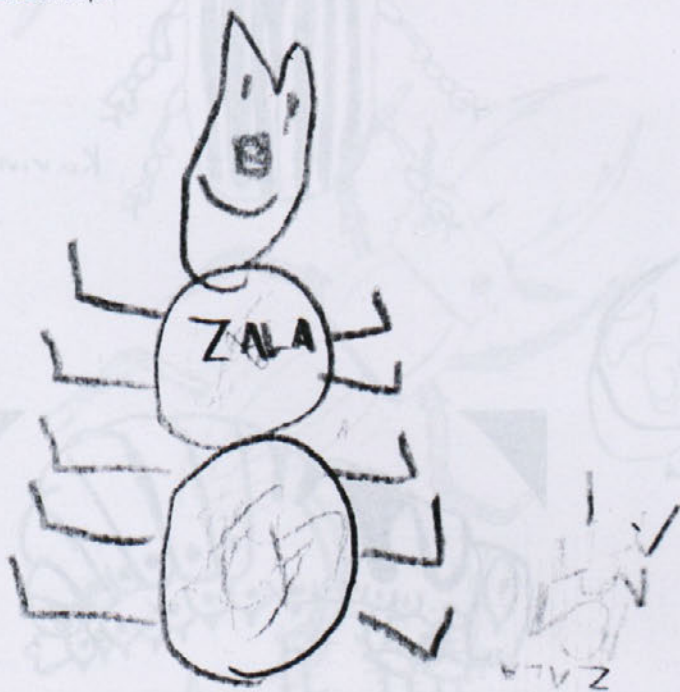
V šoli smo se pogovarjali o čistoči naše Zemlje. Razmišljali smo, če bomo morali čez 50 let nositi maske zaradi onesnaženega zraka, če ne bomo bolj previdni. Zaradi prehitrega segrevanja ozračja bo pridelek iz leta v leto manjši, slabši zaradi suš. Zaradi učinka tople grede, ki ga povzroča onesnažen zrak, se segreva morje, ki je zelo veliko in se tudi počasi ohlaja, topi pa se tudi led na Antarktiki in Arktiki. Ker je vse topleje, se led topi, imajo tamkajšnje kopenske živali vse manj prostora. Te živali so ogrožene, ker se ne bodo mogle tako hitro prilagoditi spremembam. Če ne bomo ukrepali, bomo živali res izumrle! Če se bo led stopil, bo morje lahko poplavelo obmorska mesta, kes se bo morska gladina dvignila.

Pogovarjali smo se, kaj bi lahko storili. Se vozili s kočijami kot nekoč? Kaj če trgovine ne bi prodajale toliko plastične embalaže in drugih stvari, ki onesnažujejo okolje? Želimo si, da bi v vseh mestih in vaseh odpadke zbirali ločeno ter jih predelali ter ponovno uporabili ali uničili, ne pa da jih skladiščimo na raznih neželenih deponijah, kjer onesnažujejo podtalnico.

Tudi pridelek je vedno bolj strupen zaradi umetnih škropil in gnojil. Namesto s strupenimi škropili moramo pridelek pridelovati z BIOPRIDELAVO. Prst na njivah je čedalje bolj strupena zaradi umetnih gnojil. Vrtničke bi morali gnojiti s kompostom, njive pa s hlevskim gnojem.

Zaskrbljeni smo, ker zanemarjamo naše okolje in ker se starejšim gre za denar namesto za zdravje, veselje in čisto okolje. Želimo si, da bi vsi bolj živeli z naravo.

Ljudje, zakaj nič ne storite? Zakaj se gre vsem za denar namesto za zdravje?

TRAVNIK

Ko sem na travniku, vidim vse vrste rož in slišim vse vrste ptičjih petij. Najbolj všeč sta mi zvončnica, jetičnik, nokota in migalica. Ko veter piha, vidim travo kot valove na morju. Zelo lepo je, ko cvetijo cvetice in še prej, ko cvetijo drevesa blizu travnika. Slišim razne vrste glasov drugih žival, na primer čmrlja, čebel, kobilic, murnčkov in tudi ptic.

Ker kmetje zgodaj kosijo, nekatere cvetice ne rastejo več. Prosim, ne iztrebite vseh rož!

(Karin)

Ko sem šel na travnik, sem videl atika, ki je kosil in sem slišal murenčka, čebele, čmrlje in veter. Travnik je najlepši, ko cvetijo rože. Poleti je lepo na travniku.

(Andraž)

Ko grem na travnik, slišim murenčke, ose, krave in orle. Opazujem metulje, polže, mravlje, kobilice, gliste, rože. Vidim soseda, ki kosi travo s koso, in krave ki se pasejo, ter lastovke, ki letajo po zraku. Moj najljubši glas je ob kosa in sinice, najljubši rastlini sta marjetica in ivanjščica. Na travniku je zelo lepo, ker je veliko trave. Vsi ljudje, pazite, da ne boste pokvarili ves travnik. Pazite, da ne boste iztrebili vseh rož.

(Tadej)

GOZD

Ko grem iz šole, grem zmeraj skozi gozd. Včasih vidim srmo. Ob nedeljah vidim veliko obiskovalcev in obiskovalk, ki se sprehajajo po gozdu. V gozdu me je malo strah, moram priznati. Naš gozd je ob vodi. Gozd je lepo okolje.

Upam, da bo gozd ostal tak kot je: ČUDOVIT!

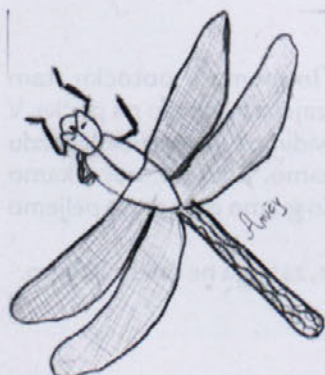
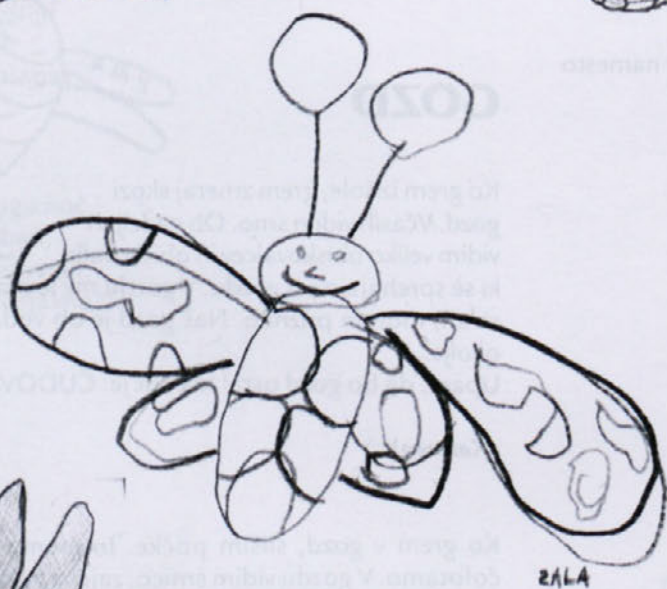
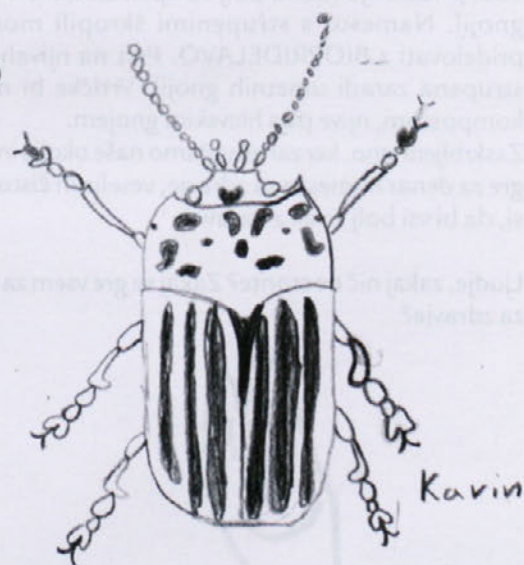
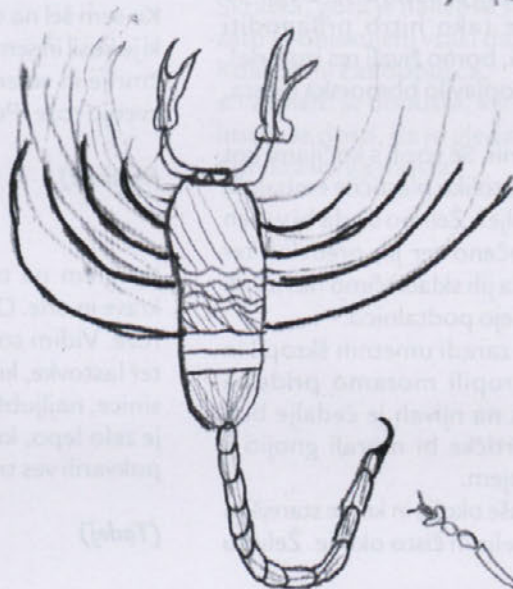
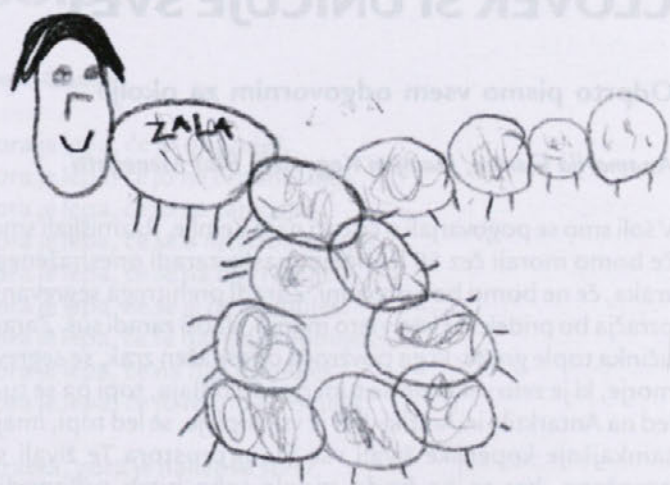
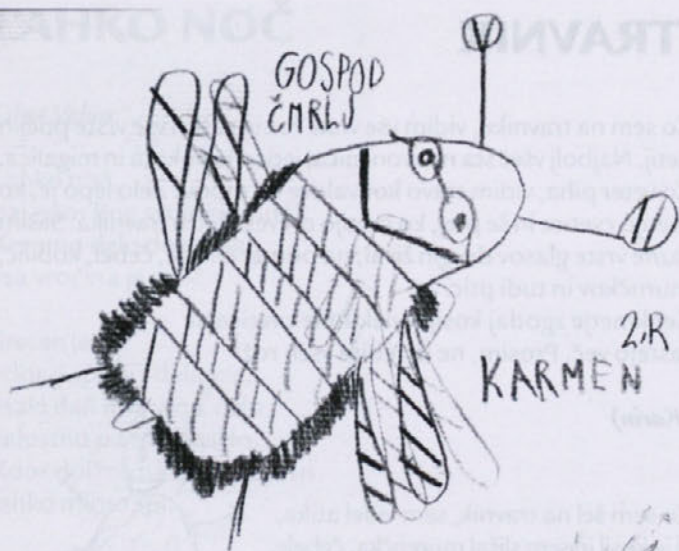
(Karmen)

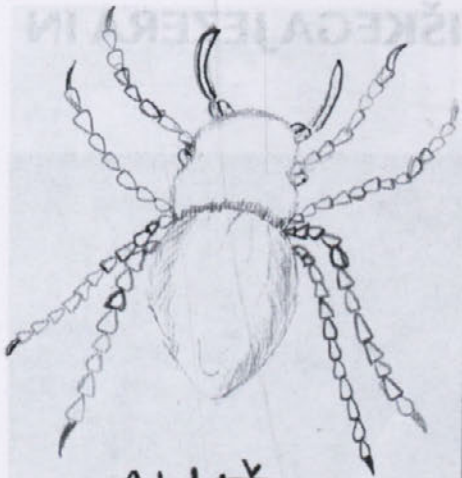
Ko grem v gozd, slišim ptičke. In gremo k potočku, tam čofotamo. V gozdu vidim srnico, zajčka in žabico pa ptičke. V potočku vidimo tudi ribice. Včasih vidimo tudi veverice. V gozdu se radi igramo pa lovimo in plezamo. Kdaj pa tudi sekamo drevesa. Tudi v liste se mečemo. Ko gremo domov, se peljemo na prikolici in nabiramo listje.

Upam, da bo gozd ostal tak kot je, zato ga ne onesnažujmo.

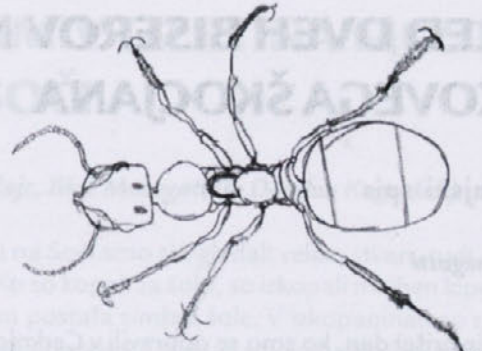
(Zala)

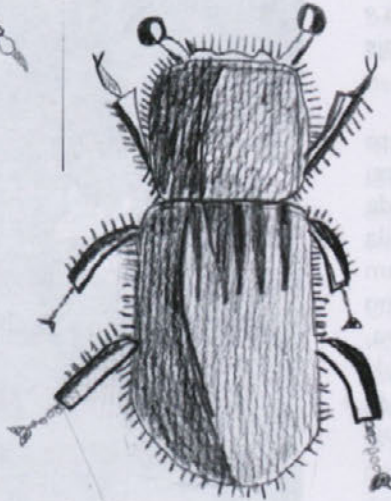

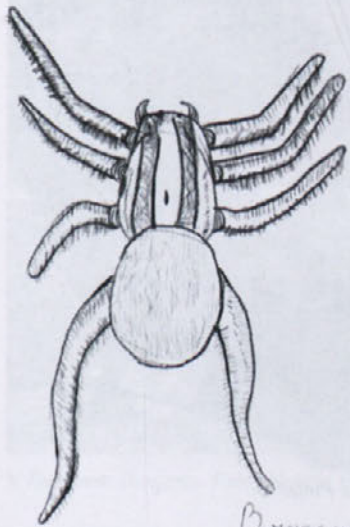
ALJAŽ

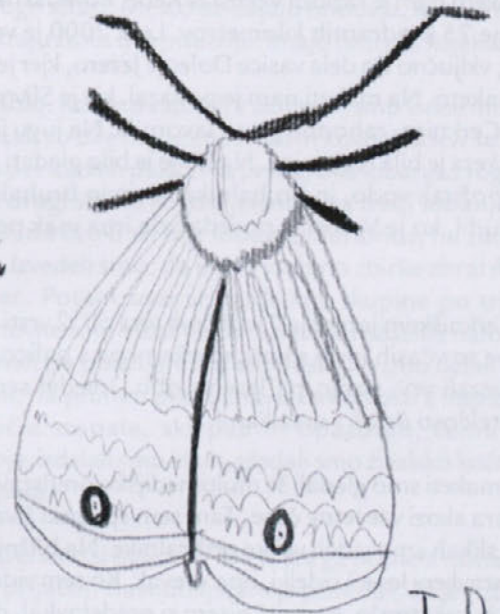
DABJAN

Kar

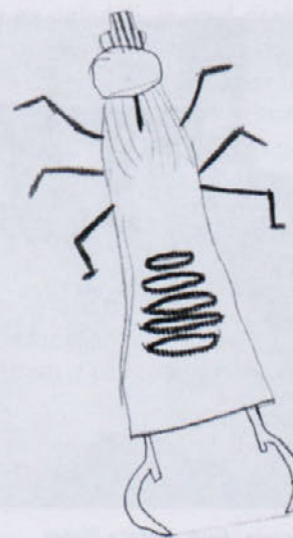
B. MENE GATTI

To DeJ

GAŠPER

To DeJ

OGLED DVEH BISEROV NARAVE – CERKNIŠKEGA JEZERA IN RAKOVEGA ŠKOCJANA

Doživljajski spis

Blaž Menegatti

Končno je prišel dan, ko smo se odpravili v Cerknico. Pri šoli smo se zbrali ob osmi uri. Z avtobusom smo se odpravili v Cerknico. V Rovratskih Žibršah smo pobrali učence tamkajšnje šole. Vožnja z avtobusom je bila dolgočasna.

Ko smo prispeli v Cerknico, smo si najprej ogledali živo maketo Cerkniškega jezera. Nisem si predstavljal tako velike makete. Maketo nam je razložil Vekoslav Kebe. Povedal nam je, da voda zalije 25 kvadratnih kilometrov. Leta 2000 je voda poplavila vse, vključno do dela vasice Dolenje Jezero, kjer je Jezerski hram z maketo. Na maketi nam je pokazal, kje je Slivnica – vzhodno od Cerknice, zahodno pa so Javorniki. Na jugu je Križna gora. Maketa je bila res sijajna. Najbolje je bilo gledati požiralnike, ki so požirali vodo, in bruhalnike, ki so jo bruhal. Zelo sem se začudil, ko je Vekoslav povedal, da ima vsak požiralnik svoje ime.

V Cerkniškem jezeru je 7 različnih vrst rib, 2 vrsti sta zelo redki. Ribe so včasih lovili s koši, mrežami pa s palico, na katero so privezali vrv, nanjo pa leseno ribo. Izvedel sem, da so že v preteklosti drsali z drsalkami.

Po maketi smo gledali še multimedijско predstavitev delovanja jezera skozi vse letne čase. Tam sem spoznal živali, ki tu živijo. Na slikah smo videli velike požiralnike. Na bližnji omari so bili razstavljeni leseni izdelki, npr. drevak. Ko sem videl tiste izdelke, me je kar streslo, namreč nisem si predstavljal, da so z drevaki vozili živino in seno in da je lahko en sam človek to poganjal. Nato smo malicali. Pri klopi, za katero smo malicali, je bil drevak, ki je bil dolg 24 m.

Ob maketi Cerkniškega jezera. Foto: Nataša Pintar

Pripravljeni na lojtrniku. Foto: Nataša Pintar

Ko smo pomalicali, smo si šli ogledat konje. Gospod, ki je imel 17 konj, nas je kasneje peljal z lojtrnikom. Ta gospod Lojze je imel tudi konja, ki je bil tak kot konj Pike Nogavičke – pikast. Dve kobili po imenu Pika in Megi, sta vlekli dva lojtrnika. Ti dve kobili sta Lojzeta zelo ubogali, če je rekel »op« sta zavili desno, če pa je rekel »bistaga« pa v levo. Sredi vožnje smo se ustavili na nekem mostu. Lojze je povedal, da je leta 2000 tu voda 2 metra nad cesto.

Po vožnji z lojtrnikom smo se odpravili v Rakov Škocjan, kjer smo si najprej ogledali mali naravni most. Z malega naravnega mostu je bilo zelo visoko. Potem smo šli pod most. Spodaj smo videli železna vrata. Za malim naravnim mostom smo si ogledali še velikega, z velikega je bilo še višje.

Na koncu smo si ogledali še grad Haasberg pri Planini, ki je bil v ruševinah.

Ta dan je bilo res sijajen, bil je najboljši naravoslovni dan.

Foto: Nataša Pintar

ZANIMIV IZLET NA MOST NA SOČI

(Gašper Rejc, Blaž Menegatti in Damjan Kogovšek)

Na Mostu na Soči smo si ogledali veliko stvari, tudi iz 13. stl. pred Kr.. Ko so kopali za šolo, so izkopali majhen kipec miške, ki je potem postala simbol šole. V izkopaninah so našli tudi majhno stekleno sovo. Ogledali smo si tudi šolski muzej, kjer so bile predstavljene še druge zanimivosti. V mestu stoji cerkev sv. Lucije, po kateri je bilo mesto prej imenovano. Mesto ima osnovno šolo in jezero, ki je globoko od 2 do 40 m.

Most leži blizu Nove Gorice. Je ob sotočju dveh rek, Soče in Idrijce. Most na Soči se imenuje po tem, ker so zgradili most, da so šli na drugo stran. Mesto obdajajo hribovja, ki so precej visoka. V tem kraju živita dva pisatelja. Imajo tudi par kajakašev.

Obiskali smo šolo. Ko smo vstopili v učilnico, smo videli mize z vitrino. V vitrinah so bile nagačene živali in kosti. Na levi strani učilnice je bilo pet lesenih plošč. Na prvi so bile lobanje z rogovi damjakov, na drugi so bili rogovi jelenov, na tretji lobanje in rogovi gamsov, na četrti so bile lobanje muflonov, na zadnji pa kozorogov. Izvedeli smo, da je vso vsebino zbirke zbral neki italijanski lovec. Potem smo se razdelili v skupine po tri in učiteljica z osnovne šole Most na Soči nam je razdelila naloge, ki smo jih reševali po postajah. Na teh postajah smo delali vse v zvezi z živalmi, na primer: prepoznavali smo kosti z napako, primerjali ptičja stopala, sklepali in opazovali, čemu so namenjeni zobje, izdelali smo kljun, gledali smo živalsko kožo in primerjali stopala.

V glasbeni učilnici smo si ogledali film, ki sta ga posnela ravnatelj šole in njegov prijatelj. Ravnatelj nam je povedal, da je moral kar 700-krat na planino, da je posnel gamsa in kozoroga za film. Pred filmom nam je ravnatelj razložil, da ljudje znamo slepariti in da v naravi tega ni. Če v naravi narediš prestop, te narava klofne.

Film, ki smo si ga ogledali, je imel naslov «Svet, ki izginja». Ravnatelj ga je posnel v visokogorju. Film je govoril o lepoti narave, da mora človek bolj živeti z naravo. Film je bil sijajen. Najbolj sem občudoval gamse in kozoroge. Te živali so zelo spretni, kako skačejo po skalah! Mali gamsi so zelo smešno skakali. Gams ima krajše rogove kot kozorog in na koncu bolj zakrivljene, kozorog pa ima zelo dolge. Na koncu filma nam je ravnatelj povedal, da se je kozorogu približal na kar 2 m in ga posnel.

Na koncu smo se zapeljali še po jezeru z ladjo, ki se je imenovala Lucija. Kapitan nam je povedal zanimivo legendo o tem, kako je nastalo jezero.

Preživeli smo zelo lep dan. Obisk Sv. Lucije vam priporočamo.

V Rakovem škocjanu. Foto: Nataša Pintar

Foto: Nataša Pintar

POHOD OB LUNI

Mateja Lazar

Ker zima letos ni bila ravno preveč radodarna s snegom, smo si pravo zimsko vzdušje pričarali malo drugače. Februarja je bilo snega ravno še za vzorec in vreme je bilo lepo, tako da je držal sren. Porodila se nam je ideja, da bi šli peš na Vrh sv. Treh Kraljev. Ob polni luni seveda. Dogovorili smo se za soboto ob osmi uri in obvestili še nekatere, ki tudi radi hodijo peš. Kar sedem se nas je zbralo in nekaj minut čez osem smo že odšli od »Rupnka« čez Vrh v Sopot. Nato smo zagrizli v hrib po vseh stezah, mimo nekaj hiš in že smo prispeli do našega cilja, cerkve na Vrh sv. Treh Kraljev. Nihče ni mislil, da bo res tako lepo. Kam vse se je videlo! Na Javornik in smučarski center Cerčno, pa Vojsko in Vrhniko. Zares lep razgled. Ker smo bili dobro razgreti od hoje v hrib, na vrhu pa je malo vleklo, smo se podali do kočice, kjer smo se pogreli s čajem, se malce odpočili in že smo odšli nazaj proti domu. Ker je luna pokazala vso svojo lepoto, smo uživali ob klepetu in hoji. Nihče ni čutil utrujenih nog, ko smo že prispeli nazaj v domači kraj. Vsi zadovoljni smo sklenili, da tak pohod še kdaj ponovimo.

ORIENTACIJSKI TEK SEVERNO PRIMORSKE REGIJE

Mateja Lazar

Za konec vseh člankov o naših mladih gasilcih, pa še zadnja razveseljiva novica. Kot vas že najbrž velika večina ve, so naši zavraški gasilci v soboto 2. junija osvojili štiri pokale (toliko je bilo namreč tudi prijavljenih ekip iz Zavrata) na občinskem tekmovanju v orientacijskem teku v Ledinah, v soboto 9. junija pa še tri pokale na tekmovanju za severno primorsko regijo, ki se je odvijalo na smučišču v Črnem vrhu nad Cerčnim. Vsem otrokom in njihovim mentorjem gre res velika pohvala, saj smo se prvič udeležili tako velikega tekmovanja. Noben uspeh pa ne pride kar sam od sebe, tega so se zavedali tudi naši otroci, zato so vsak dan pridno vadili vse vaje. Seveda pa pri orientacijskem teku ne gre samo za dobro izvedeno vajo, šteje se tudi čas, ki ga tekmovalci porabijo za pretečeno pot. In tudi tu so bili vsi zelo uspešni.

Po naporni nalogi se prileže dobro kosilo, ki je vsem zelo teknilo. Med prostim časom, ko smo čakali na razglasitev rezultatov, pa smo si krajšali čas z različnimi igrami.

Na koncu je sledila razglasitev in zopet pokali. Kakšno veselje, otrok in nas mentorjev, saj je to pomenilo, da vse tri ekipe, ki so osvojile pokale, gredo na državno tekmovanje, ki bo nekje septembra na Brezovici.

Še enkrat iskrene čestitke vse otrokom in njihovim mentorjem za dosežene uspehe. Še posebna zahvala pa velja Gregorju in

Primožu iz PGD Medvedje Brdo, ki sta nam priskočila na pomoč in pokazala, kako se določene vaje v gasilstvu pravilno izvajajo.

Z gasilskim pozdravom NA POMOČ!

ORIENTACIJSKI TEK

Miha Lazar

V soboto 2. junija smo z gasilci pionirji odšli v Ledine na orientacijski tek. Prijavilo se nas je 12 otrok, zato smo lahko sestavili štiri skupine. Vsaka skupina je morala imeti tri tekmovalce. Z nami so šli še mentorji Marjan, Luka in Jaka.

Med tekmovanjem smo morali teči, delati vozle, reševali smo vprašanja, prenašali žogice, iskali mrtvo točko in tekmovali z vedrovko, kjer smo zbijali tarčo.

Dobili smo malico in težko čakali na razglasitev. Ne boste verjeli. Vse štiri ekipe iz Zavrata so dobile pokale. Dva prva mesta, pa eno drugo in eno tretje mesto. Zelo smo bili veseli. Ker smo bili tako dobri, so nas naši mentorji odpeljali na sladoled.

Orientacijski tek . Foto: Jože, Z. 25

Orientacijski tek . Foto: Jože, Z. 25

Orientacijski tek . Foto: Jože, Z. 25

GASILSKI RALLY

Lazar Jože Z.25

Kot že nekaj let doslej, se je tudi letos odvijal gasilski rally, na katerega smo bili povabljeni tudi gasilci iz PGD Zavratac. Gostitelji so bili PGD Ledine.

Tako smo se v soboto 5. maja po velikih naporih le zbrali v gasilnem domu Zavratac in sestavili ekipo, ki je odšla na to prireditev. Na začetku je vreme kazalo bolj slabo, vendar smo se le podali na pot. A že med samo vožnjo do Ledin se je pokazalo, da naše gasilsko vozilo premalo negujemo in vzdržujemo, saj nam je že na Vrsniku »zakuhalo«. Za gasilce to sicer ni predstavljalo velikega problema, saj smo imeli s seboj dovolj vode, da smo zadevo kaj hitro rešili.

Ko smo prispeli v Ledine, so nas takoj pohvalili, da se dobro držimo zavraške ustaljene prakse in da nam ure ne kažejo prav. A kljub temu smo se hitro postrojili in dobili vsak svojo nalogo. Vsako gasilsko društvo je dobilo vrstni red nalog, ki jih je opravilo po razporedu.

Kot prvo nalogo smo morali pokazati izkušnje v izdelovanju gasilskih vozlov in delovanje gasilnika.

Nato smo se odpravili na kraj, kjer naj bi električna napetost poškodovala sekača smreke. Tako smo morali prikazati postopek reševanja zoglonelega trupa iz območja električne napetosti.

Kot tretja naloga nas je čakalo reševanje ponesrečenca iz ruševin pri potresu. Poškodovanega smo morali mobilizirati, pričvrstiti na reševalno nosilo ter po lestvi spustiti iz nadstropja. Vaja je izgledala zelo pristno, saj smo reševali iz podrtega hleva v

Ledinskih Krnicah.

Že pošteno preznojeni v popolni gasilski opremi smo odšli na četrto točko, ki je predstavljala gašenje travniškega požara. Ker je bil požar na večjem hribu, smo morali kar pošteno prijeti za gasilske cevi, da smo jih razvili. Zaradi varnosti smo morali delati z maskami, kar nas je še dodatno izčrpalo.

Peto nalogo smo pričeli pri »Trapalovi štali«, kjer nas je žirovski jamar Marko seznanil z načini spuščanja iz višjih nadstropij s pomočjo vrvi. To je bila zelo zanimiva vaja, saj še nikoli nismo hodili po steni kot pravi pajki.

Od tu smo odšli do »Jurečevega kozolca«, kjer smo ob pomoči idrijskih gasilcev pokazali naše znanje ob postavljanju daljše lestve. Tu je bilo kar nekaj zapletov in podanih novih nasvetov.

Že nas je čakala nova naloga. To je bila vaja presenečenja. Odšli smo proti Pečniku, kjer smo pred »Mikševo« domačijo morali zaigrati »gumi defekt«. In prav tu se je zopet pokazala naša velika napaka, kako premalo damo na vzdrževanje gasilske opreme, saj smo bili brez dvigalke in ključa. Vendar smo imeli srečo v nesreči, saj je bilo blizu skladišče lesa.

Avto smo dvignili na stari način, imenovan »kontrapeza« in s tem pokazali našo iznajdljivost, kljub težki šoferski napaki.

Nato smo se odpravili proti Selaku, kjer nas je čakalo reševanje testa v zvezi s požarom in reševanjem ponesrečenec. Teste smo dokaj dobro opravili, saj smo predhodno sklenili dogovor, da najbolj »grešni kozel« časti rundo.

Z okrepljenimi močmi smo se podali proti Ledinskemu razpotju, kjer nas je čakala naloga črpanje vode z motorno brizgalno iz hišnega rezervoarja ter dvodelni napad na hlev in gospodarsko poslopje. Tudi tu smo morali priznati napake.

Blatni in premočeni smo se odpravili na točko gašenja nevarnih vnetljivih tekočin. Tu smo si morali nadeti izolirne dihalne aparate ter z gasilnikom na prah pogasiti vnetljivo tekočino. Vaja je zelo dobro uspela.

Kot zadnja vaja nas je čakal zadimljen prostor na Govejku, v prostorih stare trgovine. Tudi tu si je bilo potrebno nadeti dihalne aparate ter s pomočjo gasilske cevi vstopiti v prostor, pogasiti požar ter iz kleti prinesiti skrito butan-propan jeklenko. Tudi tu nam je šlo brez zapletov.

Na koncu smo imeli kratko pogostitev, ki se je zelo prilegla. Izmenjali smo si nekaj mnenj s sosednjimi društvi in sklenili še nadaljne sodelovanje.

Polni lepih občutkov in novih izkušenj smo odšli proti Brekovcam, kjer smo kljub rahli utrujenosti po gasilsko zaključili zastavljeno nalogo.

ŠALE

Olga Vehar

- Rabljen

Mama pokaže Milanu malega bratca.
»Mama, saj nima zob,« pravi Milan.
»Vem, sinko,« odgovori mama.
»Mama, saj tudi las nima,« žalostno ugovarja Milan.
»Vem, vem,« pritrjuje mama.
»Mama, ali si prepričana, da so ti dali pravega in ne rabljenega?«
je ves zaskrbljen vprašal Milan mamo.

- Tolarji

Neka ženska sprašuje bančnega uslužbenca: »Kaj bo zdaj s temi tolarji, zdaj ko so prišli v uporabo evri?«
»Ja, tisti manjši za deset, dvajset, petdeset, sto, pa še tudi tisti za petsto tolarjev bodo šli v nebesa, večji bodo pa šli v pekel«
odgovori uslužbenec.
»Zakaj pa v pekel?« prestrašeno vpraša žena.
»Zato, ker niso bili nikoli pri maši!« odgovori uslužbenec.

- Škornji

»Veš, kupila sem si krasne škorenjčke, pa me tiščijo,« zaupa blondinka svoji prijateljici.
Prijateljica ji svetuje: »Ne bodi nora, pojdi jih zamenjat!«
»Ni šans,« odvme blondinka, »ne veš, kako mi odleže, ko jih sezujem!«

- Na vlaku

Kontrolor stopi k starejši gospe in pravi: »Vozovnico prosim.«
»Izvolite,« pravi žena in mu ponudi vozovnico.
»Joj, gospa, vaša vozovnica je za Maribor, ta vlak pa pelje v Koper!« pravi kontrolor.
Gospa razburjeno: »Presneto, mladenič, vaš voznik dela pogosto take napake?«

- Šoferska

Policist ustavi voznika: »Vozniško, prosim, zapeljali ste skozi rdečo luč.«
Voznik pohlevno: »Prosim oprostite mi, prvič sem v tem mestu.«
Policist s pedagoško žilico: »Kaj, če bi ruknili v kakšno žensko?«
»Hoho,« vozniku zažarijo oči, »to pa ne bi bilo prvič!«

- Na avtobusu

Na avtobusu je kar precej ljudi. Po sredini avtobusa jih tudi nekaj stoji.
Za neko ženičko stoji možakar in ji pravi: »Gospa, vam je pa nekaj ušlo!«
»Ali ste vi kaj ulovili?« vpraša gospa.
»Ne, nisem,« odgovori vprašani.
»Potem je pa tudi vam ušlo!« mu odgovori gospa.

OBČINA IDRİJA

B

ZALOŽBA
BOGATAJ

ZALOŽBA BOGATAJ

ABC MERKUR d.o.o. Idrija
telefon: 05 377 37 47, 05 372 22 80

SKD

**JAVNI SKLAD ZA KULTURNE
DEJAVNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE**

SKD

**JAVNI SKLAD ZA KULTURNE
DEJAVNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE**

IZPOSTAVA IDRİJA

Fotografija: Robert Rijavec

